

Alchimisten. Met vele foto's. — Een doode stad. — Alexander Moissi. — De Japansche kunst van zelfverdediging. — De vliegtocht Nederland-Indië. — Prof. Mr. J. Oppenheim † — Alkmaar's Ontzet. — Een nieuw reddingsvlot. — Onze fotowedstrijd.

GEÏLLUSTREERD WEEKBLAD

PANORAMA

No. 16 (42) 12DE JAARGANG
15 OCT. 1924

A.W. SIJTHOFF'S
UITGEVERS MAATSCHAPPIJ
LEIDEN

Prijs per 20 ct. Voor Week- 17 1/2 ct.
Nummer Abonné's
Per kwartaal f 2.25, Franco per post f 2.50

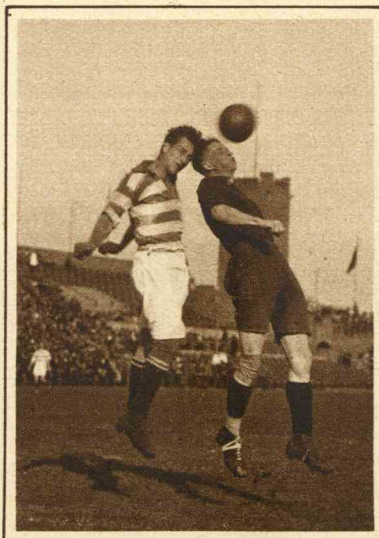
BLAUW-WIT—HAARLEM

Zondag 1.1. had in het Stadion te Amsterdam een ontmoeting plaats tusschen Blauw-Wit en Haarlem, welke met 5—3 in het voordeel van eerstgenoemde club eindigde. Onze eigen foto's geven eenige interessante momenten uit het spannende spel. — Hierboven, links: een aanval van Blauw-Wit wordt door de Haarlemsche achterhoede onderscheept. Rechts: Een schermutseling voor het doel van Blauw-Wit.

Een mooie uitval van den Haarlemschen doelverdediger Cohen.

Een Blauw-Wit—Haarlem-„ontmoeting”.

De Haarlemsche doelverdediger in actie.

Schindeler, de Blauw-Wit-doelwachter stopt een hard schot.

Een spannend oogenblik voor het doel van Haarlem.

ALCHIMISTEN

Prof. dr. Miethé van de Technische Hoogeschool te Berlijn is er tezamen met zijn assistent dr. Strommreich, in geslaagd, kwikzilver in goud te veranderen.

Toen eenigen tijd geleden dit buitengewoon belangrijke bericht de wereldronde deed, zal menigeen wel weer eens gedacht hebben aan de oude alchimisten, die eeuwen lang zochten naar den *Steen der Wijzen*, welke onedele metalen in goud kon veranderen, en naar het *Levenselixir*, dat den mensch de eeuwige jeugd kon verschaffen; doch die alle pogingen tot oplossing dezer vraagstukken zagen schipbreuklijden op . . . ja, waarop eigenlijk? Wie zal 't zeggen? Willen we deze zaak samen eens wat nader bezien, Lezer?

In de eerste plaats dan: wat soort menschen waren die alchimisten der middeleeuwen eigenlijk? Och, niet veel zaaks, hè? Charlatans, gelukzoekers, duivelskunstenaars, bedriegers, goudmakers, najagers van hersenschimmen, geheimkramers, godloochenaars, fantasten, halfgare klanten voor psychiaters, werktuigen van Mephistopheles, zielverkoopers en nog veel meer.

Ziedaar het oordeel der eeuwen!
Doch *wij*? Wat zien *wij* in deze Broeders van den Malle-molen?

O, veel; zeer veel!
In ons oog zijn het de voorloopers en baanbrekers van een veel grooter geslacht, mannen met harde schedels en nerveuse vuisten, die ze zoekend uitstrekten in een chaos van duisternis; eene duisternis die *wij* niet gekend hebben, omdat bij ons alles Licht is geworden, puur licht, waarbij we alles kunnen zien en waarnemen.

Wat hebben ze niet gesjouwd, getobd, gewurmd met hun potjes en pannetjes, met hun snufjes sulphur, kwik en antimoon; met hun minimale vuurtjes, nauwelijks heet genoeg om er koffiewater op te koken; met hunne tooverformules en machtspreuken en geheimteekens; met hun vier elementen lucht, vuur, water en aarde, waarmede niets was te beginnen, omdat het geen elementen waren; met hun bombastaaltje, waarmede zij hun onkunde trachtten te verbergen; met hun vurig verlangen om de Natuur haar geheimen te ontrukken (Faust) . . .

Brave kerels! Toch hebben ze, met al hun dwalingen en mallotigheden, gebouwd aan dat groote gebouw waarop ons geslacht zoo trotsch is: de *Moderne Scheikunde*. En we achten het, met het oog op de groote vinding van dr. Miethé, niet ondiensstig om eens te wijzen op wat die oude alchimisten al zoo tot stand brachten.

De beknopte algemeene geschiedenis der alchimisten is gauw verteld.

Een zekere fabelachtige persoonlijkheid, de heer Hermes Trismegistus, geboortejaar en -plaats onbekend, heeft den naam, de uitvinder te zijn der alchimie; beter doet men met Aristoteles als den Vader der alchimisten te beschouwen. Zeker is het dat ook de Grieken reeds een en ander (en niet weinig!) van de „Koninklijke Kunst” afwisten. In de zevende eeuw onzer jaartelling bloeide ze onder de Arabieren, wier grootste alchimist Dschafar, gewoonlijk Geber genoemd, een geweldige autoriteit moet zijn geweest. Van de Arabieren heeft Westelijk Europa zeer veel overgenomen; weldra stond hier de alchimie op hoo-gen trap en mannen als Albertus Magnus, Thomas van Aquino, Roger Baco, Raimundus Lullus, Nicolaas Flamel, Basilus Valentinus, Theophrastus Paracelsus en vele anderen die haar in den loop der volgende eeuwen beoefenden, waren groote adepten, die heel wat hebben te voorschijn gegoocheld wat later werkelijk bruikbaar bleek.

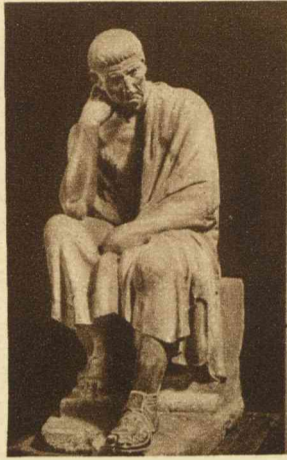
Na de Middeleeuwen werden de geleerden op zijde gestreefd door tal van beoefenaren wien het minder om de we-

tenschap te doen was dan wel om het goud dat men hoopte door kunstmiddelen te kunnen maken. Boeren, burgers en buitenlui, monniken, prelaten, vorsten, werklui, soldeniers, doctoren, edellieden, zoowel mannen als vrouwen, legden zich op de geheime kunst toe, allemaal met een succes dat men nu wel gissen kan: men verbéeldde zich iets te hebben ontdekt en hield dit fantaisietje voor anderen zorgvuldig verborgen! Ook deed men destijds aan alchimie, zooals men tegenwoordig aan fotografeeren, radio'en enz. doet voor liefhebberij.

Onder de vorsten vinden we o.a. vermeld August II, keurvorst van Saksen, de Duitsche Keizers Ferdinand III

Joh. Friedrich Böttger, die naar goud zocht en . . . porcelein vond.

Aristoteles, de Vader der Alchimisten.

en Leopold I, koning Alphonsus X van Castilië, Koningin Elisabeth van Engeland, Karel IX, Koning van Frankrijk en tal van andere vorsten en vorstinnen, die allen zochten of op eigen gelegenheid, of met behulp der adepten, naar den *Steen der Wijzen* en het *Levenselixir*, die twee machtige factoren, die alle wereldsche zaakjes in orde moesten maken en waardeloozen rommel in goud veranderen; want dáár ging het hoofdzakelijk om.

De beoefenaren der alchimie noemden zich *filosofen* zoolang ze nog niets gevonden hadden en *adepten* zoodra ze wisten waar Abram den mosterd haalde. Ze gebruikten onder elkander een soort dieventaaltje, echter niet zoo plat als ons bargoensch. Goud noemden ze *sol* (zon); zilver *luna* (maan); kwikzilver *mercurius*; zwarte asch heette ravekop, blanke asch *witte zwaan*; de kwik werd ook *groene leeuw* geheeten. De smeltkroes werd aangeduid als het *filosofische ei*. Het beroemde tooneel van de Heksenkeuken uit Goethes on-

sterfelijk meesterwerk Faust, bevat vele termen en gezegden aan de alchimie ontleend. O.a. laat de dichter een roode leeuw met een witte lelie in den echt verbinden, waardoor er een jonge koningin in het glas verscheen.

Trouwens in de geheele Faustfiguur weerspiegelt zich de geest van dien wonderlijken en romantischen tijd der namiddeleeuwen. Als men den alchimisten vroeg waarom zij zulk een duistere taal voerden, antwoordden zij, dat ze niet voor het vulgus schreven, doch voor de ingewijden die hen wel verstonden. Dat was natuurlijk maar een praatje voor den vaak.

De voornaamste grondslagen der alchimie waren de volgende:

1° Er bestaat een preparaat in vasten toestand en rood van kleur — de *Steen der Wijzen* of het *groote elixir* of de *roode tinctuur* genaamd, die, naar zekere regelen en in bepaalde verhoudingen op onedele metalen gestrooid, deze onedele metalen in goud moet veranderen.

2° Diezelfde stof, vloeibaar gemaakt en ingenomen, het z.g. *aurum potabile*, d.i. drinkbaar goud, is de groote medicijn tegen allerlei ziekten en kwalen, het panacee, de drank die de kwalen van den ouderdom wegtoverde en de eeuwige jeugd waarborgde.

3° Nog een ander preparaat, wit van kleur, de *Steen der tweede Orde* of de witte tinctuur, waardoor onedel metaal in zilver wordt omgezet.

Voor de rest verdwaalden de geesten onzer alchimistische voorvaders maar al te gaarne op terreinen, waar niets voor ze te halen viel; ze speculeerden op den invloed der planeten op de menschenwereld, hielden zich op met chiromantie of handlijnkunde, necromantie (dooden-bezwering); astrologie, mystiek, filosofie en haspelden alles dooreen tot een warboel waar geen ontkomen meer aan was.

En toch — we herhalen het — toch hebben ze goed gewrocht.

Weet ge wel dat de allereenvoudigste industrieën op de chemie berusten?

De eerste bronggieter was een chemist, waarmede nog niet gezegd wil zijn dat de eerste chemist een bronggieter was.

Eerst was er de Arbeid; eerst daarna de Theorie.

Eerst het Experiment; daarna de Verklaring.

Eerst de Practijk; daarna de Regel.

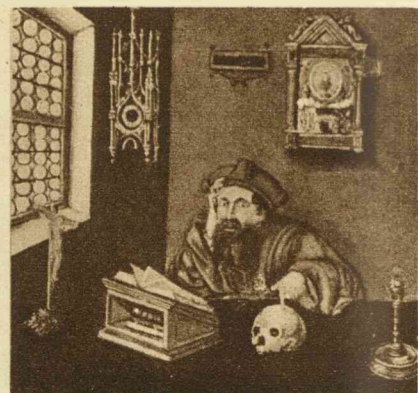
In het Leidsche Museum van Oudheden bevindt zich een Egyptische papyrus, in het Grieksch geschreven, uit de 3e eeuw n. Chr. en waarin men een rijken overvloed van chemische kundigheden vindt die vóór alles betrekking hebben op de industrieën der edele metalen en op de verwerij; want al deze technieken vormden één geheel.

In de oudheid kende men inderdaad tal van metalen, oxyden, vluchtige substanties, o.a. zwavel; salpeter; auripigment; kwikzilver; salmiak; vitriool; aluin; magnesia; turkoois, lapis lazuli; arsenicum; amethyst; zinober; menie; harsen; oliën, balsem; verfstoffen. De toenmalige metallurgie kende 't smeltproces, 't gieten en mengen (legeeren); de goudsmeedkunst; het affineeren van goud en zilver; zwavel-arsenicumverbindingen; alcohol; reactie der metalen op de chemische verbindingen van den zwavel; arsenicum en kwikzilver; toebereiding en verwerking der loodoxyden, van het koper, het ijzer (de okers); loodwit; kwikzilverchloruur. Verwerking der metalen tot poeder en blaadjes (bladgoud), evenzoo de metallische en vegetabilische verwen voor de schilders, glasmakers, mozaïekarbeiders en glazuurbranders. Men gebruikte ook retorten, kroezen, bekens, fiolen en dergelijke gereedschappen. Verschillende chemische operaties als distilleeren, sublimeren, oplossen, inkoken, calcineeren, amalgameeren enz. bracht men in practijk.

Men beschikte over volmaakte systemen van de fijnste gewichten (wat wij medicinaal gewicht zouden noemen), uitvoerig gegraduateerd van 1 grein tot 1

De Alchimist. — Naar een schilderij van Th. Wyck.

Dr. Johann Faust. Naar een schilderij uit de 16e eeuw.

Rosenobel

van

Eduard de Derde

1365:

pond = 12 ons = 360 gram. — De onafscheidelijke gezellin der chemie: de levensvervalsing, bloeide ook al in die oude tijden evengoed als tegenwoordig, n'en déplaie het „Maandblad tegen de Kwakzalverij”.

Men ziet uit een en ander dat die oude scheikundigen niet zulkeuffers en fantasten waren als waarvoor onwetende nageslachten ze wel hebben gehouden. Integendeel, het zaad dat zij in donkerheid uitstrooiden heeft vaak onverwacht vrucht gedragen.

En hoe dicht waren ze vaak bij de Waarheid; hoe rakelings

Johann Baptist van Helmont.

Groot Nederlandsch chemist en natuurfilosoof (1577—1644)

zijn ze b.v. niet langs de oplossing van het groote geheim: het maken van goud, heengeslopen!!

Het super-experiment van dr. Miethe is een variatie op een oud thema. Hij zocht naar iets en vond — iets anders. Dat dit andere toevallig goud was, verhoogde het effect niet weinig. Maar... de proef was toch niet uitgegaan naar goud maken. Dit deden de alchimisten wel. Ze zochten goud en vonden óók vaak wat anders. En dat ze het goud maar hardnekkig uit kwik wilden trekken, pleit voor hun speurzinn. Hadden ze, evenals wij, elektrische ovens gehad die 4000° C. hitte konden produceren, wie weet!

Een aardig staaltje van dit zoeken en vinden is het volgende, heel in het kort medegedeeld.

Een pienter knulletje, Joh. Friedr. Böttger, werd op 14-jarigen leeftijd, in 1696, bij den apotheker Zorn in Berlijn in de leer gedaan, bracht daar eenige jaren door met pillen draaien en drankjes koken, kwam in aanraking met 'n rondtrekkend alchimist, een Grieksch monnik, en leerde van dezen de „Koninklijke kunst” beoefenen; toen de monnik verder de wereld introk, schonk hij zijn ijverigen leerling een kleine hoeveelheid van den „Steen”, voldoende om er eenige duizenden gouden daalders mede te tingereen (uit onedele metalen tot goud te maken). Het jonge mens deed het nu voorko-

men *alsof hijzelf* de uitvinder was dezer tinctuur, daagde den apotheker en verscheidene andere gasten uit om hen de groote proef te toonen en op de bovenkamer van den apotheker maakte hij, volgens ooggetuigen, werkelijk goud. Weldra werd dit algemeen bekend, de stad was er vol van, de justitie rook lont en Böttger wist niet hoe gauw hij weg zou komen. Hij leidde elders met het goud dat hij door de rest van de tinctuur nog maakte een leventje van vroolijken Frans, doch toen de roode tinctuur op was hield ook het goudmaken op en moest Joh. Friedrich er aan denken om nu zelf den Steen der Wijzen te gaan maken. Zijn vorst, August II, slaagde er met moeite in deze „kip met de gouden eieren” aan zijn hof te verbinden, op conditie dat hij, B., goud zou maken; „en wat véél óók, s.v.p.; anders ga je de kast in.” Doch hóveel moeite de jeugdige alchimist zich ook gaf, het lukte hem niet ook maar één korreltje goud te produceren en hij voelde den vorstlijken strop al haast om z'n hals zitten, toen hij, al zoekende naar goud, iets anders vond dat — onder ons gezegd en gezwezen — heel wat meer waard was dan het begeerde metaal; hij ontdekte het geheim der *porcelein-fabrikatie*. Dit vond de koning óók wel aardig.

Vele groote geleerden uit die dagen hebben, naar ze beweren, persoonlijk aandeel gehad in het nemen van doorslaande proeven van het maken van goud, waarbij de proef werd aangeboden door den alchimist, die niets anders deed dan eenige korrels van het „roode poeder” aan de proefnemers overhandigen, terwijl deze laatsten zelf voor het materiaal: de kroezen, het vuur, het lood en koper en niet het minst voor de... weerloosheid van den alchimist zorg droegen. De proeven lukten, het nieuwe goud doorstond den strengsten toets der geaccrediteerde goudsmiden... Wat moet men nu van dit alles zeggen! Dat is *nu* niet meer uit te maken!

Zekere Ragmundus Lullus, een geleerd alchimist, bood omstreeks het jaar 1365 aan koning Eduard III van Engeland aan, om een hoeveelheid goud uit onedele metalen te maken, voldoende om er de kosten van een Kruistocht naar het H. Land mede te betalen. De vorst accepteerde het aanbod; Lullus produceerde in het klooster van den abt Cremer een quantum goud dat, tot munt gestempeld, 40.000 dubb. ducaten van het zuiverste goud (?) opleverde. Maar Eduard hield zijn woord niet en gebruikte den zoo gemakkelijk verkregen schat voor zijn eigen liefhebberijtje: den oorlog tegen Frankrijk. Lullus gaf er toen verder den brui van en maakte zich bijtijds uit de voeten, om niet de kans te loopen door Z. M., in een vroolijke bui, naar den alchimistenhemel te worden geëxpedieerd.

Onze illustratie geeft de fotografische afbeelding van een dergelijken rosenobel, door schrijver dezes opgenomen in het Koninkl. Penningkabinet te 's-Hage. Dit stuk is echter van het zuiverste goud en géén alchimisten-mengseltje; de Heer Directeur legde hierop nog eens den bizonderen nadruk.

De droom der Middeleeuwen is vervlogen en we verheugen ons in eene glasklare werkelijkheid.

Hebbon we niet *alles* waarvan de Ouden droomden? Bezitten we niet den Steen der Wijzen? Het Levenselixir? Kennen we niet de kunst om goud te maken?

Hebben we geen professor die uit apenklieren het eeuwige leven distilleert, oude heeren tot jongelui, jongemannen tot zuigelingen weet te reduceeren? Het oude spelletje der alchimisten. Men wist te vertellen van een oude juffrouw van 65 jaar die zóo lang van het levenselixir had gesnoept, tot ze een baby was geworden en men een voedster voor haar moest zoeken! En zekere meneer Anthopius trachtte de lui van zijn tijd wijs te maken dat hij, dank zij zijn aurum portabile, nu reeds *tien* eeuwen oud was geworden!

Maar alle gekheid op 'n stokje: bezitten wij niet werkelijk

Theophrastus Paracelsus,

(1493—1541) de befaamde arts en geleerde, een der eerste alchimisten die de „Koninklijke kunst” in nieuwe wetenschappelijke banen trachtte te leiden.

het levenselixir in onze voortreffelijk ingerichte *hygiënische levenswijze*, onze voorbehoedmiddelen tegen vele besmettelijke ziekten, en kunnen wij door de talrijke mechanische inrichtingen die de maatschappij, het gezin, het kantoor, de fabriek ons bieden, niet tienmaal meer in ons leven doen en genieten (ook lijden, helaas!) dan voorheen?

Wie reisde er voorheen? Niemand.

Wie reist er tegenwoordig? Iedereen! o Stoom, aurum vapor!

Wij hebben den Steen der Wijzen gevonden in het Radium,

en wat het maken van goud betreft, sinds de techniek zulke enorme vorderingen heeft gemaakt ook op mijnbouwgebied komt er goud genoeg los en hoeft men heusch niet meer naar kunstmatig goud te verlangen. Integendeel!!

A. M. V. v. W.

In zeker restaurant, waar 't nogal eens voorkwam, dat jassen en hoeden der bezoekers spoorloos verdwenen, had iemand zijn paraplu in den standaard gezet, met een briefje van den volgenden inhoud eraan gespeld: „De paraplu behoort aan een kampioenbokser. Hij komt terug!” Tien minuten later was het regenscherm verdwenen en was er onderaan het briefje geschreven: „De paraplu is nu in handen van een kampioenhardlooper. Hij komt niet terug!”

De Alchimist. — Naar de schilderij van D. Teniers d. J.

DE TRAGEDIE

Ornustig bewoog het jonge vrouwtje zich op haar stoel. Op haar anders spiegelgladde voorhoofd vertoonden zich rimpels; haar heldere oogen waren door tranen verduisterd, en in haar hart woedde een vreeselijke tweestrijd. Plotseling veerde zij overeind; opgeschrikt door het geluid van rinkelende sleutels aan de voordeur. Haar man kwam thuis! En nu zou ze hem dus de tijding moeten mededeelen,

De Japansche kunst van zelfverdediging.

De bescherming tegen een aanval met een mes. De uitgestoken linkerhand slaat tegen den onderarm van den aanvalleur, de rechterhand grijpt den elleboog aan den buitenkant, en trekt dezen tegen zich aan, waardoor de elleboog omgedraaid wordt en....

de tragische tijding, die zij hem zoo gaarne zou hebben bespaard.

Al een paar uur lang had zij zich onophoudelijk afgevraagd hoe zij het hem zou kunnen vertellen, zonder dat het hem al te zeer zou aangrijpen. Zij had alle mogelijke manieren overdacht, maar niet één had haar zacht genoeg toegeschenen.

Zij wist dat hij hard en ingespannen gewerkt had, en dat zijn zaken niet al te rooskleurig stonden. En nu, nu was er nog deze ramp in hun beider leven gekomen. Gisteren nog had zij een rimpel in zijn voorhoofd ontdekt, die er vóór

De Japansche kunst van zelfverdediging.

Tegen een aanval met een wapen zet men den rechter elleboog tegen de borst, de rechterhand draait de linkerhand van den tegenstander om en over het vooruitgestoken been wordt de aanvalleur op den grond geworpen.

dien tijd niet geweest was. En morgen zou er misschien al weer een andere bijgekomen zijn!

„Ik wilde dat ik wat flinker was,” zei ze verwijtend tegen zichzelf. „Andere vrouwen zouden er misschien veel onverschilliger onder zijn! Maar dat is geloof ik een kwestie van temperament. En hij is zoo gevoelig — zoo gauw terneer geslagen! Hij is niet bestand tegen de moeilijkheden van het leven!”

Hoor! Hij had de deur achter zich gesloten. Voetstappen klonken reeds in de gang. En deze anders toch zoo gewone geluiden deden nu haar hart heftiger kloppen. Zij beefde

De Japansche kunst van zelfverdediging.

waarbij gewicht noch kracht een rol spelen. De foto's op deze pagina geven enkele grepen aan deze kunst ontleend, waarmede een ieder zich bij een onverhoedschen aanval gemakkelijk en afdoend verweren kan. — Hierboven: De aanval van achteren. De aangevallene grijpt naar de polsen van zijn belager, trekt zijn hoofd bliksemsnel tusschen de armen van zijn vijand en draait zijn lichaam om, waardoor ook de handen van den aanvalleur omgedraaid worden. De aanvalleur moet nu op den grond vallen, daar anders zijn armen breken.

Naar aanleiding van ons laatste en voorlaatste nummer met de vele, mooie foto's betreffende Leiden's ontzet, ontvingen wij van verschillende zijden uitingen van waardeering, o.a. ook onderstaand gedichtje, dat wij gaarne een plaatsje geven.

1574—1924.

*Hoe brak daar weer een kreet van blijheid
Over Leiden, d'oude stad,
Als zij herdacht haar gulden vrijheid,
Die men haar haast ontnomen had!
't Was een dag van vroeg ontwaken,
Van feest, en vreugde onvermengd;
Hoog wapperde daar van de daken
D'oranjevaan die blijdschap brengt!*

*Weer schalden luid trompet, bazuinen,
Klonk jubeltoon met zuiveren klank
En droeg zoo over Hollands duinen
Een lied van vreugde en van dank!
Weer waren Leidens straten, wegen
Zoo trots versierd met Neêrlands vlag;
Herdacht men hoe eens rustte een zegen
Op zulk een blijden Octoberdag!*

*Het is vele eeuwen reeds geleden,
Dat dreigde ons de Spaansche macht
En 't dappere volk heeft lang gestreden:
Volharding ons de zege bracht!
Zoo dacht de groote menschenmenig'
Weer aan dien strijd, reeds lang voorbij
Toen helden, fier, en trouw vereenigd
Als helden vielen, zij aan zij!*

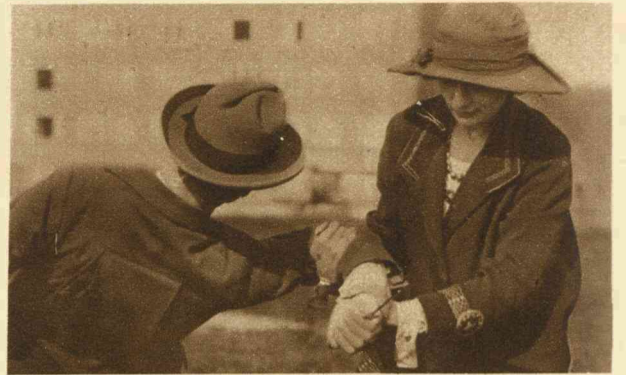
*Nu was herleefd in 't oude Leiden,
't Nooit vergeten lang verleên,
En bracht het volk zijn hulde, blijde,
Aan al die dapperen van voorheen!
En zooals eens in 't grijs verleden
Een Oranjevorst voor Holland streed,
Zoo deelt 't Oranjehuis ook heden
Met volk en land, hun lief en leed!*

Margaretha Wr.

op haar beenen: nu zou het vreeselijke hem niet langer kunnen worden bespaard, nu moest zij het hem zeggen! Zij moest er overheen, hoe verschrikkelijk het ook was. Hoe eerder ze het hem vertelde, hoe beter. Direct maar zeggen! Direct!

Langzaam, ernstig kijkend, ging zij naar de deur. Haar timide, bedeesde bewegingen maakten haar nog meer tot kind-vrouwtje dan zij reeds was.

Nu stond ze in de gang, vóór hem. Hij kuste haar hartelijk op beide wangen. Schuchter en als afwezig beantwoordde zij zijn groet.

De Japansche kunst van zelfverdediging.

... het mes uit de hand valt. Door deze snel uitgevoerde beweging wordt de arm van den tegenstander gebroken, indien hij niet met den druk meegaait en op den grond valt.

Toen zij de kamer binnen gingen, zag hij opeens hoe bleek en bedreefd haar gezichtje was.

„Wat is er lieveling? Is er iets gebeurd?” vroeg hij, en zijn stem klonk hartelijker dan anders nog.

Hij maakte het niet gemakkelijk voor haar. Had hij haar nonchalant, koel begroet, dan zou zij haar taak minder zwaar gevonden hebben. Maar nu... nu... nu...!

„Er is iets ergs gebeurd,” fluisterde zij, met neergeslagen oogen, terwijl de tranen in haar oogen sprongen.

Hij greep haar hand, trok haar naar zich toe.

„Vertel het me, lieveling,” zei hij innig.

De Japansche kunst van zelfverdediging.

Hoe men een schop ontwijkt: spring terzijde, grijp den voet waarmede geschopt wordt, sla met de uitgestrekte hand tegen de keel van den aanvalleur, waardoor deze op den grond valt.

Zij hield haar oogen nog steeds neergeslagen, en een zenuw-snik weldde op in haar keel.

„Toe, wees nu flink,” drong hij aan. „Wat er ook is, wij moeten het samen dragen. Wees nu mijn dapper, flink vrouwtje, en zeg het mij!”

Uit alle macht trachtte zij haar tranen terug te dringen, maar het lukte haar niet. Vol schaamte verborg zij haar hoofd aan zijn borst, en snikkend, alsof haar hart zou breken, bracht zij er met moeite uit:

„O, Johnny, Johnny, het is zoo vreeselijk... De keukenmeid heeft opgezegd!”

P. B.

De Kunst van Fotografeeren

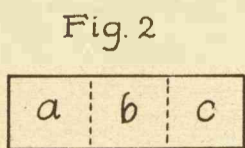
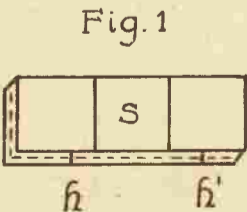
HET AFWERKEN VAN STERIOFOTO'S.

Om goede resultaten in de stereoscopie te verkrijgen is het een vereischte, dat de beelden met de uiterste zorg behandeld worden. Bij het afdrukken moet men oppassen, dat geen enkel stofje op het beeld aanwezig is; ieder spikkeltje toch wordt in de stereoscope zeer vergroot, waardoor het bij de beschouwing storend werkt. Een goede methode is om en afdrukkingspapier en negatief, vertikaal in de hand gehouden met een platten zachten stofkwast van boven naar onderen af te stofven. Is later het drukraam gesloten, dan behandelt men den glaskant evenzoo. Ook bij het drogen van de gefixeerde en gespoelde afdrukken moet men zorgen, dat daarop geen stofje blijft kleven. Het verdient aanbeveling ze vóór het drogen onder water met een watje voorzichtig af te wrijven en ze dan met spelden op een stevig carton vast te prikken. Dit zet men dan op een stofvrije plaats schuin neer, zóó dat de foto's naar onder gekeerd zijn en er geen stofdeeltjes, die toch altijd nog in iedere ruimte aanwezig zijn, op kunnen vallen. Dit alles schijnt erg overdreven, maar ieder, die wel eens dit werkje gedaan heeft, zal inzien dat deze schijnbaar zoo eenvoudige raadgevingen niet overbodig zijn.

Vóór het opplakken worden de randjes zuiver afgesneden, dan keert men de foto om en merkt deze aan den achterkant rechts met een r, links met een l, vooral zorg dragende dat het potlood licht gehanteerd wordt. Nu worden de beeldjes van elkaar geknipt en zóó opgeplakt, dat het met l gemerkte links komt, dat met r rechts. De beeldjes zijn dan vanzelf verwisseld en er kunnen geen vergissingen plaats hebben. Men trekt een lijntje op het opzetkarton, zuiver

evenwijdig aan den onderrand en plakt hierlangs op, ervoor zorg dragende dat twee overeenkomstige punten in het verschiep op de foto even ver van elkaar verwijderd zijn als de middelpunten van de betrachtingslenzen; deze afstand behoort 6,5 cm. te zijn.

Om gemakkelijk te werken kan men ook een stukje mica snijden, zoo groot als de te gebruiken cartons. Dit legt men op een zuiver opgeplakte foto, zóó dat de buitenranden van de beide volkomen samenvallen en merkt precies de plaatsen waar de hoekjes van de foto's zich onder het mica bevinden. Op die merkpunten nu prikt men gaatjes, acht

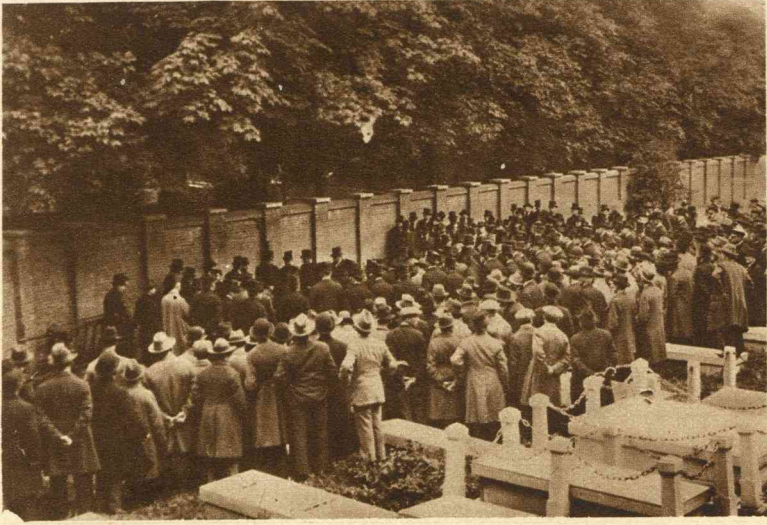
dus, zoo groot dat de fijne punt van een potlood er juist door kan. Wanneer men nu later weer heeft op te plakken behoeft men slechts het carton met het mica te bedekken en de plaats waar de hoekjes moeten komen met een potloodpuntje door het mica heen aan te geven.

Hun die diapositieven kunnen maken zou ik willen aanbevelen dit steeds van goede sterio-opnamen te doen, daar bij doorzicht het beeld enorm aan detail wint. Omdat het altijd een moeilijkheid en een gevaar blijft om glasnegatieven voor het maken van steriodiapositieven door te snijden (bij films vervalt dit, daar ze gemakkelijk doorgesneden worden) heeft men speciale drukramen in den handel gebracht. Ze hebben de lengte van anderhalf maal het negatief en zijn

in het midden van een schuifje voorzien, dat voor belichting geopend kan worden. Ik zal het terwille van knutselaars, die misschien volgens dit idee zelf wat willen fabriceren, even beschrijven.

Fig. 1 stelt zoo'n raampje voor. Het is in boekvorm en wordt met de haakjes h en h' gesloten; s is het belichtings-schuifje. Als Fig. 2 het grondvlak van het geopende raampje voorstelt legt men het lantaarnplaatje eerst zóó in dat het b en c dekt en daarop het negatief, zóó dat het a en b dekt. Nu liggen dus het negatief en het lantaarnplaatje elk tegen een kant van het drukraam, terwijl de linkerkant van het plaatje wordt gedekt door het rechter steriobeeldje en deze gezamenlijk onder het belichtings-schuifje liggen. Nu heeft de eerste belichting plaats. Het schuifje wordt weer gesloten, 't licht uitgedaan en men verwisselt negatief en lantaarnplaatje zoodat nu de rechterkant van het plaatje door het linker steriobeeldje gedekt zal worden, waarna op dezelfde wijze de tweede belichting plaats heeft. Deze drukramen zijn ook zeer goed voor kartonsterk gaslichtpapier bruikbaar, voor daglichtpapier minder, daar men niet controleeren kan. Toch bestaat er hiervoor wel een trucje. Als men de dichtheid van een negatief goed kan beoordeelen, zoekt men er een uit, dat ongeveer denzelfden tijd voor afdrukken noodig zal hebben als het te copieeren negatief en legt dit naast het laatste in een drukraampje met een reepje gevoelig papier er op. Men zal dit nu kunnen controleeren en dus weten wanneer het andere ook klaar zal zijn. Het komt er trouwens niet zoozeer op aan of de twee helften van een steriobeeld precies even krachtig afgedrukt zijn, daar dit bij beschouwing niet merkbaar is. Het kan zelfs een voordeel zijn bij foto's die zeer sterk contrast vertoonen, omdat men op deze wijze de donkere partijen eenigszins kan oplichten en zooals de foto's in den kijker elkaar dekken, meer detail krijgen.

UIT HET VOLLE LEVEN

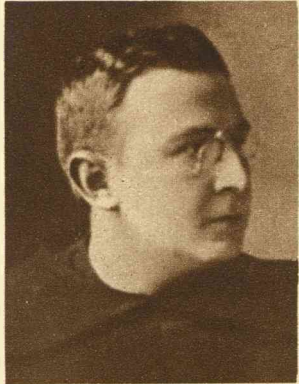
De begrafenis van Prof. Mr. J. Oppenheim.

Donderdag 9 October had op de Israëlitische Begraafplaats aan den Ouden Scheveningschen Weg de teraardebestelling plaats van Staatsraad Prof. Mr. J. Oppenheim. Links: tijdens de rede van Prof. Symons uit Groningen. Rechts: Prins Hendrik in gesprek met Mr. J. Kan, den Secretaris-generaal in Algemeenen Dienst.

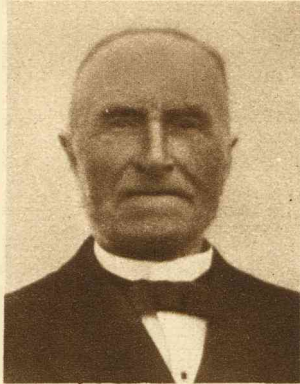

Alkmaar's Ontzet

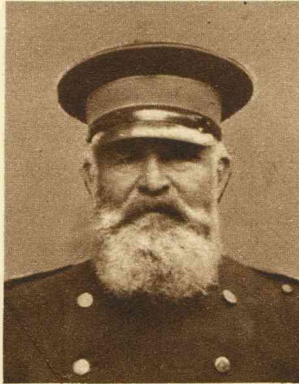
is de vorige week Woensdag feestelijk herdacht. Onze foto's geven, links: een „vliegmaschine" uit het bloemencorso. Midden: Kapitein de Blaauw houdt bij het Victoriabeeld een herdenkingsrede. Rechts: een aardig groepje uit het bloemencorso.

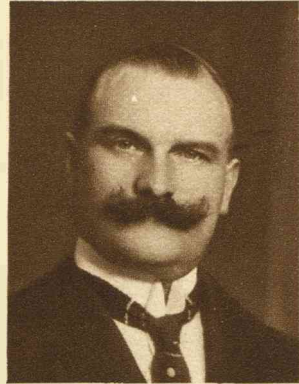
Pater Aloysius v. d. Stay,
Directeur van het Carmelietencollege, herdacht zijn zilveren professiefeest.

Ds. J. B. v. Mechelen,
Em.-Predikant der Geref. Kerk te Rouveen, herdacht 6 October i.l. den dag waarop hij voor 50 jaar in het predikambt werd ingeleid.

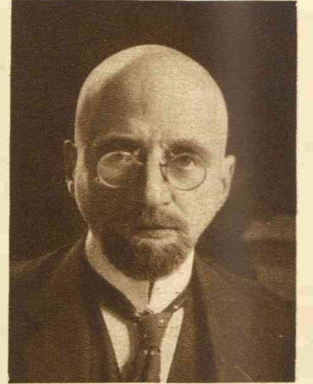
J. W. Mensink.
De heer J. W. Mensink, veldwachter te Wilnis, heeft met 1 October eervol ontslag uit deze functie verkregen.

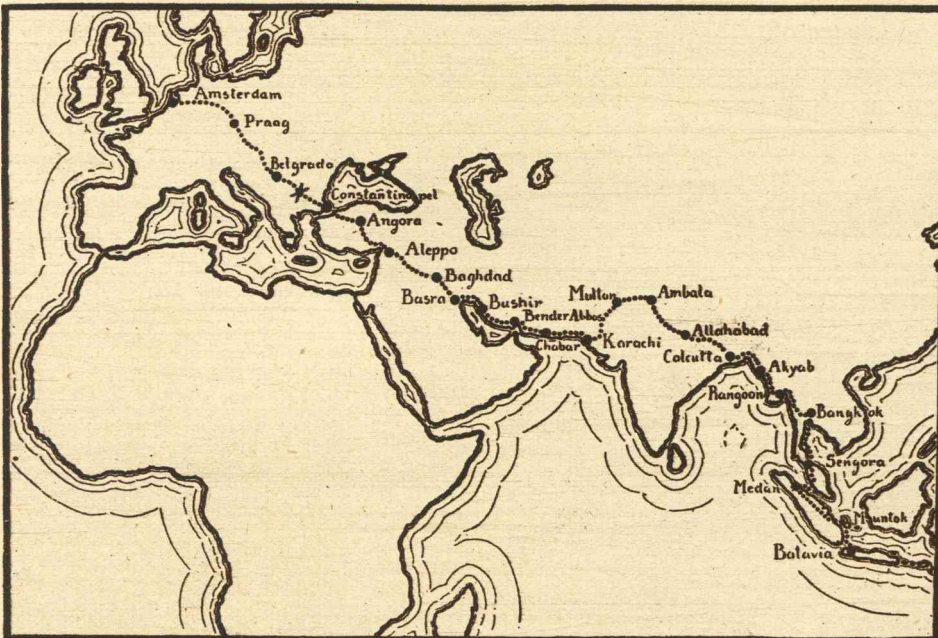
J. Wilhelm.
De heer J. Wilhelm, hoofdagent van Politie te Nijmegen, hoopt 22 October a.s. den dag te herdenken, waarop hij voor 25 jaar bij de Politie aldaar kwam.

F. A. v. Kempen.
De heer F. A. v. Kempen, Burgemeester van Schoonhoven, werd in gelijke functie te Hillegersberg benoemd.

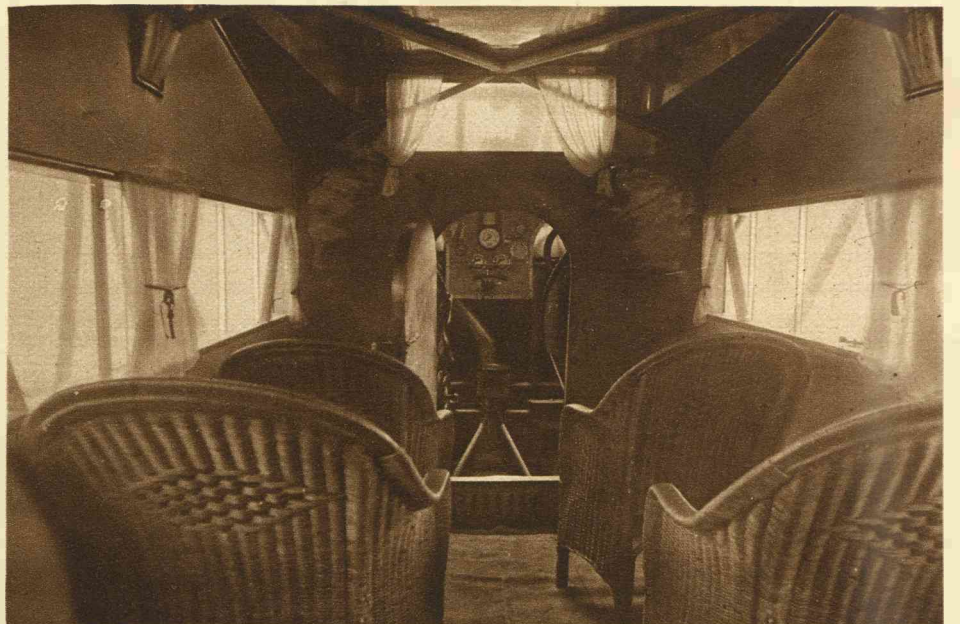

Prof. Dr. Fr. Haker,
duitsch hoogleraar, aan wien het gelukt is hout te veranderen in een voedingsmiddel voor den mensch.

De vliegtocht Nederland—Indië.

Een fiasco? Daar is op het oogenblik dat wij dit schrijven, nog niets van te zeggen. Het door den leider van den tocht afgezonden rapport is door het Comité nog niet ontvangen. Eerst wanneer dit het geval zal zijn, indien men weet, welke reparaties noodzakelijk zijn, zal kunnen worden beslist of de onderneming nog deze maand kan worden voortgezet, of dat ze — mede tengevolge der weersgesteldheid, die alleen in October en April gunstig is — moet worden uitgesteld tot de laatstgenoemde maand. Wat het resultaat ook moge zijn, het behoeft geen betoog, dat het mislukken van deze eerste poging niet geweten kan worden aan het koene driemanschap v. d. Hoop, v. Weerde Poelman en v. d. Broeke, dat alleszins voor zijn taak berekend was, noch aan het materiaal, waarmede gevlogen werd, daar dit laatste in uitmuntenden staat verkeerde. Is deze proefneming echter werkelijk gededemd om te slaan in een mislukking, dan kan alleen de onvoldoende voorbereiding — het feit dat op de daarvoor aangewezen plaatsen geen reserve-toestellen waren — als oorzaak worden aangemerkt. Dit is geen blaam voor het Comité: dit heeft alles gedaan wat mogelijk was, het heeft de beschikbare gelden zoo zuinig en economisch mogelijk besteed. De organisatie kon in de gegeven financiële omstandigheden niet anders zijn! Immers, met den aankoop en het uitrusten van den Fokker VII, het hier en daar op het lange traject deponeren van enkele reserve-wielen en -schroeven waren alle ontvangen gelden gemoed. Had men over meer geldmiddelen beschikt, dan zouden er zeker over den afstand Amsterdam—Batavia wel reserve-machines zijn gestationeerd geweest, en hadden de koene aviateurs, die zoo mooi op weg waren om onzen naam als vlieg-natie in figurlijken en letterlijken zin „hoog" te houden, hun

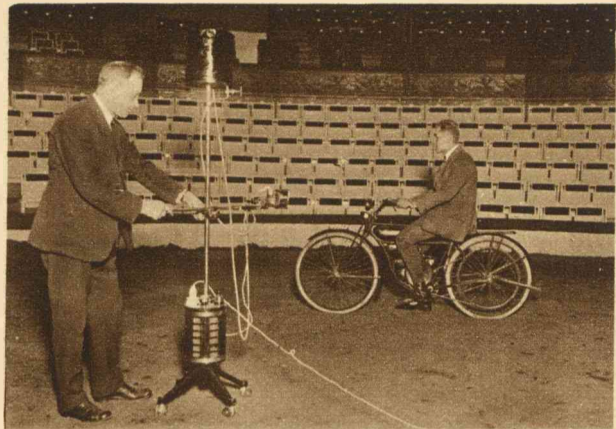

tocht kunnen voortzetten en was er aan ons nationaal eergevoel niet zoo'n geweldige knak toegebracht. Want dat is nu gebeurd: ons land, waarin zooveel geld *verspild* wordt (men zie er de verslagen van Rekenkamer en Bezuinigingscommissies maar eens op na) heeft met zijn regeering aan het hoofd, die meende geen gelden beschikbaar te kunnen stellen, getoond, dat het nog niet eens groot kan zijn in daden, waarin ook een klein land groot kan zijn! Het enorme belang, een snelle verbinding te hebben tusschen Moederland en koloniën schijnt zelfs in dezen tijd, waarin men zich zoo bezorgd maakt over het bezit van ons Indië, nog niet voldoende te zijn doorgedrongen in die kringen, waarvan juist het initiatief in deze moest zijn uitgegaan! — Zullen onze stoutmoedige vliegers bij een eventueel voortzetten of opnieuw aanvangen van den tocht dit wederom op dezelfde weinig-succes-voorspellende wijze moeten doen? Wij hopen het niet, voor hen niet, en voor onze nationale eer niet. Voor hen niet, omdat hun onversaagd streven een ander lot verdient, voor onze eer niet, omdat het het bewijs zou zijn, dat ons land zijn groote, durvende mannen eigenlijk niet waard is. Waar de regeering zich blijkbaar niet verantwoord acht dezen tocht te subsidieeren, is thans het woord aan den groot-handel en -industrie, voor wier toekomst deze jonge mannen en hunne feitelijk op het spel zetten! Ook bedragen van anderen zal het comité echter gaarne ontvangen! — Op ons route-kaartje gaven wij met een kruisje de plaats aan, waar ongeveer (bij Philippopol) de aviateurs wegens een defect aan hun motor moesten landen. Jan Salie kan er een gedenkteeken oprichten! De foto ernaast geeft een kijkje in de kajuit der F VII. Door de openstaande verbindingsdeur ziet men nog juist de dubbele zitplaats der bestuurders.

EEN MODERNE SPOOKGESCHIEDENIS

S til en vredig lag daar het Veluwsche dorpje Twiello in het late avonduur. De maan goot haar zilveren stralen uit over het oude met mos en klimopraken begroeide kerkje, dat zich als een trouwe wachter ver boven de boerenhuisjes verhief, die als door de machtige hand eens kunstenaars in allerlei vorm en grootte rond haar waren gegroepeerd.

Geen enkele waakhond reageerde op den klank der twaalf slagen, waarmee de torenklok het middernachtelijk uur aankondigde. Doch nauw had zich de galm van den twaalfden slag in de nachtelijke stilte opgelost of daar . . . eerst heel zacht en dan langzamerhand aanzwellend tot een machtig fortissimo liet zich het kerkorgel hooren. Forsch ruischten

De doodende straal.

In het circus Busch te Berlijn geeft op het oogenblik een zekere Mr. Roberts demonstraties met een door hem uitgevonden doodenden straal, waarmee hij, evenals zijn voorganger de Engelschman Grindell Matthews, een in volle vaart zijnd motorrijwiel tegen den wil van zijn berijder op een afstand tot stilstaan brengt.

de tonen door de groote boogramen in den stillen nacht naar buiten. Hoort, hoe het praeludium in een zachte melodie overgaat, die ten slotte deinend boven de huisjes langzaam uitsterft . . .

„Hé-je 't giestern oavend weer 'eheard,” fluisterden geheimzinnig de dorpelingen. „'k Geleuf, dat die Knappermân mal in 't heufd 'worden is. Das noe toch geen tied om zô loat op 't karkorgel te speulen! 't Wor noe toch eens tied, dat Dominee er een end on moakt!”

Dominee Rinkers, de grijze voorganger van het dorp, die wegens de bouwvalligheid, waarin de pastorie al sedert jaren verkeerde, een kwartiertje buiten het dorp een kleine villa bewoonde, vernam dien Maandagmorgen voor de tweede maal, dat „die Knappermân, mit zien malle frâtsen” in het holst van den nacht op het orgel was gaan spelen.

De vorige week, toen men hem dit voor den eersten keer vertelde, wist hij niet wat ervan te denken. Hij kende Knapperman als een door en door fatsoenlijk man, die reeds jaren tijdens den kerkdienst het orgel bespeelde. Hij had het als een gril van den man opgevat en misschien ook had hij laat familie overgekregen, wie hij eens het sinds kort door de dorpelingen aan de kerk geschonken orgel wilde laten zien. Daarom had hij het geval laten passeeren, te meer daar Knapperman de eenige Twielloër was, die het orgel kon bespelen. Maar nu zou hij hem toch maar eens gaan vertellen, dat hij in 't vervolg zijn musiceeren maar moest beperken tot den kerkdienst.

„Mögge, Dominee, al zô vroeg op stâp,” begroette Knapperman, die er een komenijswinkeltje op nahield, Dominee Rinkers.

„Ja, Knapperman, ik . . . e . . . wou je eens even gesproken hebben over dat spelen van je op het kerkorgel, waarvoor je nu reeds eenige malen een zêer vreemden tijd hebt uitgekozen. Ik begrijp niet . . .”

„As 'k oe effen mag onderbrêken, Dominee, as 't doar om te doen is, mien vrouw vertelde me dat proatje ôk al, ik was Zondagnacht bij mien zuster in Heurne, en das krek zástig Kilomêter hier vandoan.”

„Wat zeg je, Knapperman . . . was je Zondagnacht niet hier? Maar dat is heel vreemd! Jij bent de eenige in 't dorp, die — buiten den koster — in het bezit is van een sleutel van de kerk. Wie in 's Hemels naam moet het dan gedaan hebben? Buiten jou kan niemand in het dorp orgel spelen! Enfin, dan zal ik den burgemeester maar van het feit in kennis stellen, dan moet die het maar verdor uitzoeken.” En met een „morgen Knapperman” trok Dominee Rinkers het winkeldeurtje achter zich dicht.

De burgemeester, die niet onkundig was gebleven van het

voorval, dat heel het dorp in beroering had gebracht, zette groote oogen op, toen hij van Dominee Rinkers vernam, dat Knapperman niet de schuldige was. Hij had, als hoofd der Politie, Knapperman reeds de eerste maal willen verbaliseeren, maar als ouderling der kerk had hij er niet zó snel toe kunnen overgaan om den eenigen organist van Twiello een boete op te leggen. Hij zou echter onmiddellijk een boodschap zenden naar Meyer, den boerenarbeider, die tevens koster was van de kerk, om te vragen, aan wien deze den sleutel had afgegeven.

Doch Meyer bracht ook geen licht in de zaak. Niemand was er de beide Zondagen om den sleutel geweest.

Als een loopend vuurtje deed het nieuws in 't dorp de ronde, dat Knapperman niet de schuldige was en zooals het meer gaat wisten eenige stokoude Twielloërs al spoedig uit hun jeugd griezelige spookverhalen op te dissen, welke nu in verband werden gebracht met het geheimzinnige nachtelijke orgelspel. Zoo heftig waren de gemoederen in beroering, dat Dominee Rinkers het noodig oordeelde den volgenden Zondagmorgen een waarschuwend woord van den kansel tot zijn kudde te richten. „Hoewel de schuldige nog niet is ontdekt,” zoo sprak Dominee, „wist deze nu, dat het dorp op zijn hoede was en vertrouwde hij dan ook, dat het geval zich wel niet meer zou herhalen.”

Doch „de schuldige” spotte blijkbaar met de inwoners van Twiello, want nauwelijks had de torenklok dienzelfd n Zondag weer haar twaalf slagen in den nacht laten weergalmen, of het kerkorgel liet zich opnieuw hooren.

Dat was toch te bar! De meeste boeren sprongen het bed uit, schoten haastig eenige kleedingstukken aan en het geklots van klompen in den stillen nacht bewees, dat het halve dorp gealarmeerd was.

Spoedig bevonden zich een zestigtal boeren, waarvan eenige met een zwaren knuppel in de hand, voor het kerkje.

„Knapperman . . . waar is Knapperman,” hoorde men zachtjes roepen.

„Hier is Knapperman, minsen,” antwoordde deze naar voren tredend. „Wâ bliksem, noe kan je zien, dâ 'k nie 'elogen het!”

Een doodsche stilte volgde op deze woorden.

Aller oogen richtten zich op de drie groote boogramen van het kerkje, waaruit nog steeds de tonen van het orgel naar buiten klonken. Doch aan niets was te zien, dat zich iemand in de kerk bevond.

„Mewe, waar is de veldwâcht,” fluisterde een stem. „Laat de pelisie eens goan kieken wie de schelm is!”

„As je d'r zô verlângend naar bint, mot je zelf kieken goan,” antwoordde deze dappere.

Daar voegden zich de Burgemeester en Dominee Rinkers bij het groepje boeren, dat inmiddels tot een honderdtal was aangegroeid. Meyer, de koster, duwde Dominee den sleutel

Ëen doode stad.

Den 23sten Februari 1887 werd de Italiaansche Riviera geteisterd door een aardbeving, waarbij meer dan drieduizend menschenlevens te betreuren waren. Het meest werd het in de nabijheid van San Remo gelegen stadje Bussana beschadigd. Geen enkel huis bleef gespaard en de overlevenden hadden zulk een vrees voor hun vroegere woonplaats, dat zij geen enkele poging deden de stad weer op te bouwen. Daar, zonderling genoeg, de kerktorens van Bussana en ook een groot deel der buitenmuren van de huizen zijn blijven staan, lijkt het op een afstand alsof men een bewoonde stad nadert. Terwijl alle andere door de aardbeving verwoeste plaatsen weer zijn opgebouwd, is Bussana de eenige stad, die tot op heden, dus na 37 jaar, nog volkomen onaangeroerd gelaten is. — Onze foto geeft een kijkje op deze doode stad.

in de hand en gevolgd door den burgemeester en een vijftal van de moedigste boeren stapten zij op de kerkdeur af.

Behoedzaam werd het slot omgedraaid en verdwenen de mannen in het kerkgebouw. Daar was de trap, die naar het orgel voerde. Muisstil slopen zij naar boven. Nog eenige meters en daar . . . Wat was dat . . . ? Daar weerklonken eenige slotaccorden op het orgel en geen sterveling was er die zich voor het klavier bevond, dat bovendien nog gesloten was ook.

Meyer, die een lantaarn had vastgehouden, liet haar van

schrik op den grond vallen en spookachtig klonk het breken van het glas, dat tienvoudig door het holle schip der kerk werd weerkaatst, den anderen in de ooren.

Dominee was de eenige, die zijn tegenwoordigheid van geest bewaarde. Den boeren was de schrik om het hart geslagen en zij ijlden haastig het kerkje uit om zich bij de buiten wachtende dorpelingen te voegen, die onder ademlooze stilte het resultaat van het onderzoek verbeidden, bangst als zij waren geworden door het geluid van het vallende glaswerk.

Van rust tijdens den verderen duur van den nacht kwam natuurlijk niets. Tot het morgenkrieken bleven de dorpelingen uit Twiello het geheimzinnige geval bepraten.

Prof. Jr. R. E. A. Schoemaker,

die benoemd is tot opvolger van Prof. Klinkhamer aan de Technische Hoogeschool te Delft. Onze foto werd genomen in de werkkamer van Prof. Schoemaker aan de Technische Hoogeschool te Bandoeng (Java) waaraan hij tot heden doceerde.

De Provinciale Pers, die van het gebeurde in Twiello op de hoogte was gebracht, wijdde des Maandags een heele pagina aan het mysterieuze geval in de kerk van Twiello en het gevolg was, dat nog dienzelfden middag het plaatsje bestormd werd door journalisten en vreemdelingen. Doch niemand werd in de kerk toegelaten. Men wachtte met ongeduld op Politie-versterking, die de burgemeester aan de naburige stad had aangevraagd.

Het geheele dorp had zich op het kerkplein verzameld en er was geen boer of hij had er voor dien dag zijn taak aan gegeven.

Eindelijk liet zich het geluid van een claxon hooren en spoedig hield een groote auto op het kerkplein stil, waaruit een Inspecteur van Politie met twee rechercheurs stapten waarvan er één een politiehond bij den ketting hield.

De burgemeester en Dominee Rinkers begroetten de heeren en met zijn vijven stapte men op de kerkdeuren toe.

Alle dorpelingen stroomden voor deze deuren tezamen. Onmiddellijk begaf men zich naar de galerij waar zich het klavier bevond. Alles werd nauwkeurig door de mannen van het vak onderzocht. Juist wilde men het onderzoek ergens anders voortzetten toen de hond, die met zijn geleider terzijde aan het speuren was, voor de deur, die naar de zolderruimte boven het schip van de kerk voerde, hevige begon aan te slaan.

Zou het dier iets ontdekt hebben? Haastig opende men de deur. Met geweld trok de hond zijn meester langs een stoffige trap naar boven. Luid blaffend sprong de hond naar het midden der zolderruimte en daar . . . bij een luchtrooster, dat met het schip der kerk in verbinding stond, wachtte „de schuldige” fier de komst der Politie-autoriteiten af.

De mop van eenige radio-maniakken was inderdaad schitterend geslaagd. „De schuldige” was . . . een 4 lamps ontvangsttoestel met raam-antenne en luidspreker. Met behulp van een derde, die de noodige energie voor het branden der lampen van buitenaf inschakelde, had men de arme Twielloërs leelijk bij den neus gehad. Natuurlijk had men niet kunnen vermoeden, dat deze aardigheid dergelijke gevolgen na zich zou slepen. De historie vermeldt dan ook niet of de betrokkenen zich ter wille van hun radio-instrumenten bij de Politie aanmeldden.

PUCK HOFMAN

ONZE FOTO-WEDSTRIJD

(Zie Panorama van 30 Juli l.l.)

Het slechte, regenachtige weer, dat de vakantie van zoo menigeen bedorven heeft, is — gelukkig — niet van invloed geweest op het resultaat van onzen Fotowedstrijd. Het aantal inzendingen dat wij ontvangen mochten, is althans verre boven onze verwachting gekomen. Daardoor was het uitzoeken en vergelijken der foto's, hoewel een aangenaam, een zeer tijdrovend werkje en konden wij den uitslag niet vroeger dan heden bekend maken. Wij zijn thans echter geheel gereed, en beelden op deze pagina de kieken af, die bekroond werden in de afdeling: „Vacantiegenoegens”, terwijl de foto's die wij een geid- of troostprijs waardig keurden in de rubriek „Natuurfoto's”, in ons volgend nummer zullen worden opgenomen.

De prijzen voor de op deze pagina gereproduceerde foto's zijn tegelijk met dit nummer aan de rechthebenden toegezonden.

„Szeltje-rijden”.

(Troostprijs, een fraaie gravure. Foto: Mevr. Plankeel, St.-Josephstraat 33, Den Bosch).

„Een uitstapje in de duinen”.

(Troostprijs, een fraaie gravure. Foto: de heer B. Kok, Melkmarkt 22, Zwolle).

„Vischjes verschalken...”

(Troostprijs, een fraaie gravure. Foto: de heer H. F. R. Heener, Ph. Feithstraat 41, ??)

„De genoegens van het kampeven”

(Eerste prijs: Twintig Gulden. Foto: de heer F. J. W. Derksen, Balthasar-Florisstraat 28, Amsterdam).

„Na de klimpartij”.

(Troostprijs, een fraaie gravure. Foto: de heer J. Koots, Landstraat 45, Vlaardingen).

„Vacantiegenoegens binnenshuis”.

(Tweede prijs, tien gulden. Foto: de heer J. Keuning, Anna van Buerenstraat 212, Den Haag).

„Voor het poseeren in de Ourthe (België).”

(Derde Prijs, Vijf gulden. Foto: de heer H. M. F. van Heck, All. Piersonstraat 13b, Rotterdam).

„Gereed voor een uitstapje”.

(Derde prijs, Vijf gulden. Foto: de heer W. Franssen, Straelsche weg 19, Venlo). Als een bijzonderheid zij bij deze foto vermeld, dat de jongste wielrijder uit dit huisgezin twee jaar is.

„Dolce far niente...”

(Troostprijs, een fraaie gravure. Foto: Mejuffrouw M. Jungerius, G. J. Mulderstraat 79a, Rotterdam).

HET HERVONDEN GOUDLAND

Een verhaal uit Zuid-Arabië
door NIELS MEYN

Geautoriseerde vertaling uit het Deensch

25)

Stringer barstte in een luide triomfkreet uit, en greep zijn kijker. Aan den anderen kant van den smallen bergkam lag een wijd dal, minstens even groot als het eerste. Maar het was veel rijker begroeid en in het zuidelijk deel lag de witte stad met de zwaar vergulde tempeldaken en paleizen. Een breede rivier kronkelde door het dal en in het Noorden schitterden twee reuzegroote, ronde meren. In het eigenlijke hoogland lag een geweldig ellipsvormig bassin, waaruit het water naar de meren werd geleid. Stringer bestudeerde het dal nauwkeurig en uitte toen eensklaps een kreet van verbazing. Vóór de stad lag een groot open plein, omgeven door witte muren en vierkante gebouwen en midden op dat plein stond het verdwenen vliegtuig, uitdagend schitterend en blinkend in de heldere morgenzon.

„Die bandieten!” riep Stringer. Hij richtte den kijker op 't dichterbij gelegen terrein en liet hem den weg beschrijven die van de stad naar den pas leidde; daarna onderzocht hij den smallen bergkam, die de beide groote dalen scheidde. Zijn geoefende blik beduidde hem al dadelijk, dat er geen mogelijkheid bestond, om den pas te bereiken. De bergen waren te steil, zoodat het plan om van daaruit den pas te beschieten, moest worden opgegeven. Maar Stringer was er de man niet naar, om den moed terstond op te geven.

„We moeten naar het dal,” riep hij. „We hebben voor eenige dagen proviand en de dichtbegroeide tuinen langs den bergmuur zijn prachtige schuilplaatsen. We kunnen onbemerkt den pas naderen, en zoodra we onze kameraden hooren stormen, vallen wij de verdedigers in den rug aan.”

Hij draaide zich om en tuurde naar 't dal, vanwaar ze gekomen waren. De dijk, die het ronde bassin insloot, lag verlaten. Clarcke en zijn manschappen waren dus reeds op weg naar den pas. Van een der slanke torens van het gouden paleis wapperde zachtjes een groote Amerikaansche sterrebanner in de lichte bries.

Stringer en zijn manschappen begonnen van den bergkam naar beneden te klauteren; na een kwartier verdwenen ze allen in een groot hol. Hier maakten ze 't zich makkelijk en strekten ze zich uit om te slapen na den geforceerden nachtmarsch en om krachten te verzamelen voor den volgenden nacht. Stringer zelf lag op zijn buik over den rand van het hol en tuurde onderzoekend in de diepte. Hij glimlachte vergenoegd; de bergwand was vol gaten en uitspringende punten en niet zóó steil, dat een afdaling gedurende de duisternis al te gewaagd zou zijn.

Dadelijk na zonsondergang begon de stoutmoedige tocht naar beneden. Eén voor één lieten de manschappen zich over den rand glijden en vonden op een vooruitspringend rotsblok een steunpunt voor hun voeten. Stringer zelf kwam het laatst en de elf mannen gleden langzaam naar het dal af. Gelukkig kwam de maan niet voor middernacht op, zoodat de rotsmuur in diepe duisternis lag. Eerst toen de kleine troep afgemat en buiten adem in het dal was aangekomen, begon het licht te worden boven den bergkam. Met de geladen karabijn gereed tot vuren, slopen zij voort langs de rots, totdat de weg plotseling door een hoogen muur werd afgesloten.

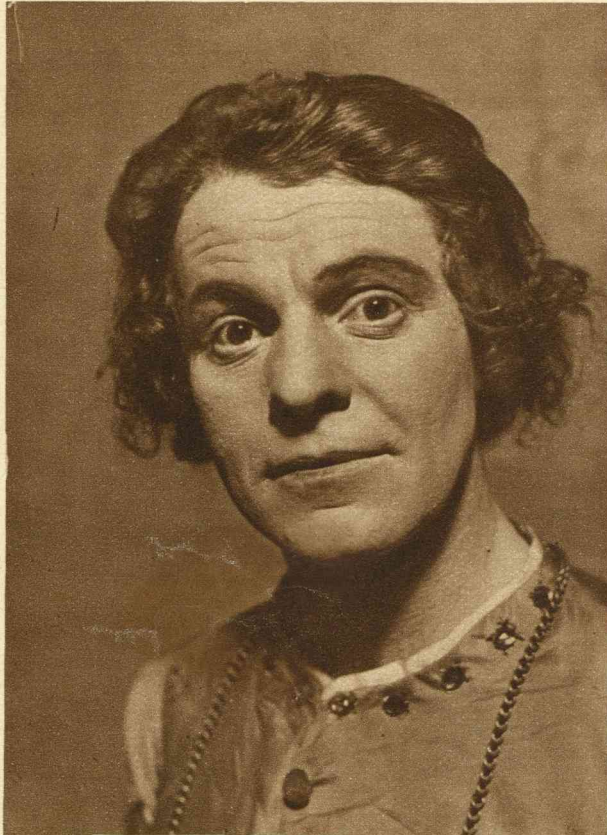
Stringer vloekte, maar zweeg opeens, toen hij boven op den muur een rij ijzeren punten ontwaarde. Ze dienden slechts tot versiering, maar nu scheen 't wel, alsof ze ook van nut konden zijn. In een der touwen werd een lus gemaakt en na eenige vergeefsche pogingen gelukte het, om die om een der spitsen te slaan. Een der mannen klom naar boven en even later waren ze allen behouden aan den anderen kant van den muur.

Ze stonden in een grooten tuin; aan den anderen kant daarvan stond een klein lustslot, dat van boven tot beneden verlicht was door lampen met gekleurde glazen ballons. Roode robijn-lichten en groene smaragden wedijverden in schittering met blauwe karbonkels en diep-gele topazen. Het geheel

werd weerspiegeld door een klein, ovaal meertje, dat met lichten was omrand. Aan weerskanten van het meer stond een kleine pagode, door ontelbare waskaarsen verlicht. Alleen het gedeelte van den tuin vlak bij het paleis was verlicht, het overige lag in schemer.

„Vreemd, dat er nergens menschen te bespeuren zijn,” fluisterde een der soldaten, „'t is hier anders versierd als voor een groot tuinfeest.”

„Stil,” kommandeerde Stringer en pakte den man bij den arm. Hij had twee lichte gedaanten ontdekt die, elkaar vast omstrengelend, langzaam aankwamen tusschen de vruchtboomen van den tuin. Het waren een man en een vrouw. Hij was gekleed in een lichten kaftan en droeg een tulband versierd met pauweveeren, en in zijn sjerp stak een krom mes in vergulde scheede. Hij was donker en had een langen, pikzwarten baard. Zij daarentegen was blond. Haar lange, goudgele haar hing los over den witten kaftan. Zijn arm lag om haar middel en zij liet het hoofd tegen zijn schouder rusten; het was een vorsteljik paar.

Alexander Moissi,

de beroemde duitse tooneelspeler, geeft wederom gastvoorstellingen in ons land. Wij beelden hem hierboven af als Koning Alfons de Edele in „Die Jüdin von Toledo”.

Stringer en zijn manschappen slopen nader. Plotseling schoot een der soldaten met een ruk vooruit. „Dat is ze! 't is de Amerikaansche dame van Clarcke,” fluisterde hij schor.

Het paar had zich omgedraaid, zoodat het schijnsel uit een der witte paviljoentjes van terzijde op hun gezichten viel. Hij was het echte type van een Arabier maar zij was zonder eenigen twijfel een Europeesche. Ze hoorde tot dat zekere Amerikaansche vrouwentype, dat men zoo goed kent van de omslagen en uit de geïllustreerde verhalen der „magazines”. Een intelligent voorhoofd, een klein neusje, groote grijze oogen en een energieke kin.

„Nee maar, kijk die neger zich eens aanstellen,” fluisterde een andere soldaat, de vuist tegen hem ballend.

„We moeten haar bevrijden,” ging hij opgewonden voort. Een derde zette zijn karabijn tegen een boom en haalde een grooten, vuilen vuurrooden zakdoek voor den dag. Hij zwaaide ermede in de lucht en keek Stringer vragend aan.

Stringer knikte. Hij gunde zijn tegenpartij de klappen, sinds hijzelf zoo vreeselijk was toegetakeld bij 't vuistgevecht in het fort. Zijn kaken deden hem nog steeds pijn en het verlies van zijn twee beste voortanden was nooit meer te vergoeden. „Geen spektakel en geen bloed vergieten,” kommandeerde hij, „we moeten hem levend vangen.”

Drie van de soldaten, waaronder de man met den rooden zakdoek, verdwenen tusschen de struiken, terwijl drie anderen op het niets vermoedende paar toeslopen. Na een minuut, en juist toen de beide gelieven in de schaduw van een groep granaatappelboomen kwamen, klonk er vóór hen, in de duisternis, een zacht gefluit. De lange Arabier liet de dame los en bracht de hand aan zijn mes.

Het gefluit werd herhaald. Hij deed een stap voorwaarts, maar eer hij zijn mes kon trekken, vielen twee

gedaanten hem van achteren aan. Een paar ijzeren vuisten knepen zijn keel toe, zoodat hij geen woord kon uitbrengen en onderwijl werden zijn armen met een lang touw aan zijn lichaam vastgesjord. De dame had geen tijd om ook maar een enkelen kreet te uiten. De roode zakdoek vloog langs haar gezicht en werd stevig voor haar mond getrokken.

Uit de struiken vóór hen kwamen nog drie gedaanten te voorschijn, die zich op den Arabier wierpen. 't Was niet makkelijk om hem eronder te krijgen, al waren zijn armen vastgebonden en zijn keel dichtgeknepen, zoodat hij geen adem kon halen. Met zijn sterke, naakte beenen deelde hij de vreeselijkste schoppen uit, waardoor twee der soldaten een eind verder in het gras te land kwamen. Eindelijk gelukte het een der mannen om een karabijnkolf tusschen zijn beenen te steken, zoodat hij omvertuimelde. In een oogenblik was hij nu stevig gebonden, zoodat hij geen lid kon verroeren; er werd hem een zakdoek in den mond geduwd en daarna werd hij in triomf naar het verste gedeelte van den tuin gedragen.

Stringer liet hem in een hoek smijten en vervolgens wendde hij zich tot de jonge dame en nam diep zijn hoed af. „Mijn naam is John Stringer,” stelde hij zich voor, „ik ben ondercommandant van de expeditie, die zich tot taak heeft gesteld u te bevrijden.”

Ze nam hem met een ijskoude blik van onder tot boven op. „U bent dus een der leiders van de bende boosdoeners, die hier komen plunderen,” zei ze scherp.

Stringer kreeg een kleur. „We zijn in ons volste recht,” antwoordde hij boos. „Onze taak is, om aan dit land de Europeesche beschaving te brengen en tegelijkertijd wilden we u, mejuffrouw, uit de klauwen van die zwarte kerels bevrijden.”

„Wat weet u van mij af,” riep ze heftig. „Ik verlang, dat u oogenblikkelijk mijn man in vrijheid stelt.”

„Uw man?” Stringer keek haar verbaasd aan.

„Ja, u bent niet vlug van begrip. Ik ben getrouwd met Musa-as-saffach, de opperbevelhebber van dit land. Ik ben hem vrijwillig hierheen gevolgd. Dus begrijp ik niet goed, hoe u en uw medeschuldigen zich in mijn zaken durft te mengen.”

Stringer keek verbluft. Dat had hij niet verwacht. Hij moest even van zijn verrassing bekomen en ging toen voort: „Het spijt me erg, mevrouw, dat ik niet kan voldoen aan uw verzoek om uw man vrij te laten. Maar de zaak is, dat onze kameraden door de bewoners van het land zijn overvallen en gevangen genomen. Het is dus noodig, dat wij van onzen kant ook gevangenen hebben. En de opperbevelhebber is natuurlijk een factor van gewicht.”

Ze nam hem met een verachtelijken blik op. „Uw voorwendsel, dat 't hier gaat om mijn bevrijding vervalt dus,” zei ze. „Nu zou ik wel eens willen weten, welke verontschuldiging er bestaat voor uw voortgezette verblijf in dit land en voor de gewelddadigheden die er worden gepleegd?”

„We hebben niets anders gedaan dan ons verdedigen, en om te beginnen hebben we slechts ingegrepen in naam van de menselijkheid,” riep Stringer. „We zijn in werkelijkheid slechts een expeditie van zuiver wetenschappelijken aard.”

Ze lachte spottend. „'t Was vermoedelijk ook uit zuiver menschlievende overwegingen, dat jullie, vanuit een hinderlaag, lafhartig de karavaan hebt neergeschoten?”

„Het is onze plicht om de slavernij te bestrijden,” antwoordde Stringer beslist.

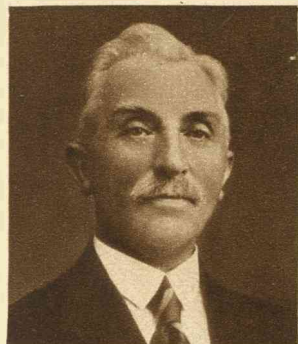
„Och kom, wat weet u ervan? De slaven hier in 't land hebben een ideaal bestaan. Was 't soms ook uit ideeële overwegingen, dat jullie je woord hebt gebroken en de bezetting van het fort hebt vermoord? Ik betwijfel ook zeer, of uw leider zijn proclamatie aangaande de onderwerping van het land uit zuiver wetenschappelijke overwegingen kan verklaren. Laat mijn man onmiddellijk vrij of —”

„Op het oogenblik dat u probeert om hulp te roepen,” viel Stringer haar in de rede, „zal ik me noodzaak zien, uw man te laten neerschieten. Trouwens, ik geef geen duit voor uw haarklooverijen. Wij behooren tot het blanke ras, dat, op grond van zijn kracht en superioriteit, de wereld beheerscht. En wie zich daaraan niet goedschiks onderwerpt, wordt verpletterd. Dit is in enkele woorden de verklaring van ons recht, om hier binnen te dringen. — Uw man is onze gevangene en u moet ook met ons meegaan. We zijn in oorlog en houden ons aan de wetten van den oorlog.” Hij draaide zich op zijn hak om en gaf bevel om den geboeiden bevelhebber op zijn beenen te zetten. Zijn enkels werden van de touwen bevrijd en twee soldaten dreven hem met krachtige kolfstooten voort. Zijn vrouw moest tusschen twee anderen volgen.

(Wordt vervolgd)

Van Heinde en Verre

J. P. Hebly.

Den 8sten October herdacht de heer J. P. Hebly, hoofd der Vredenoord-school te Rotterdam, den dag waarop hij vóór 40 jaar bij het Chr. Onderwijs kwam.

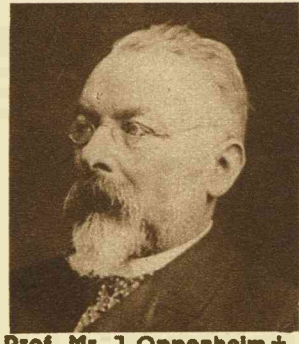

J. M. Bottemanne.

Tot Waterschout van Amsterdam is benoemd de heer J. M. Bottemanne, gewezen Inspecteur der Visscherijen.

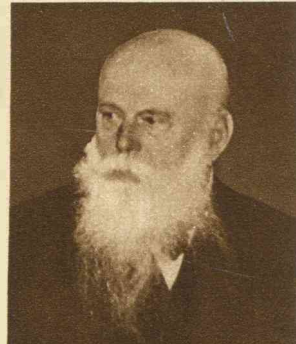

In overleg met het Hoofdbestuur van het Nederlandsche Roode Kruis is de Koninklijke Delftsch-Aardewerkfabriek overgegaan tot de vervaardiging van een Roode Kruisbord. Het ontwerp van dit inderdaad fraaie bord is van de hand van Leon Senf. Het hooftmotief wordt gevormd door een lichtend kruis, dat in het midden een passiebloem draagt, als symbool van het lijden. Het is omgeven door een krans in hartvorm van elegantier, zinnebeeld van toewijding, en draagt verder den naam van den man die den stoot gaf tot de oprichting van het Internationale Roode Kruis, Henri Dunant, alsook van den stichter van het Nederlandsche Roode Kruis, Willem III. Ook de beide stichtingsjaren, 1864 en 1867 zijn op het kruis aangebracht. In den rand is in decoratieve letters een kernachtige spreuk verwerkt. Zij luidt: „Het Roode Kruis Leve in Geheel ons Volk”. Inderdaad een zeer passend randschrift voor een bord, waarvan de vervaardiging ten doel heeft, de belangstelling in het Roode Kruiswerk te verlevendigen en op te wekken en waarvan de verkoop ook rechtstreeks aan dit schoone werk ten goede komt. Een deel van de opbrengst dezer bordes zal namelijk in de Kas van het Nederlandsche Roode Kruis gestort worden. Het bord is in den handel verkrijgbaar en kost f 20.—

Prof. Mr. J. Oppenheim †.

Te 's-Gravenhage is op 75-jarigen leeftijd overleden Staatsraad Prof. Mr. J. Oppenheim, oud-hoogleraar in de faculteit der Rechtsgeleerdheid aan de Leidsche en Groningsche Hoogeschool.

Ds. P. E. Barbas,

sinds Nov. 1889 Ned. Herv. Predikant te Haarlem, is 7 October 80 jaar geworden.

„De Jantjes twee”.

Een aardige scène uit bovengenoemd stuk, dat op het oogenblik te Amsterdam wordt opgevoerd als vervolg op „De Jantjes”, dat voor eenige jaren met zoo'n groot succes ten tooneele gebracht is.

De 3-Octoberfeesten te Leiden.

Gedurende de feestdagen te Leiden vestigde de N.V. v.h. L. E. Nieuwenhuizen op een origineele wijze de aandacht op haar blikgroenten merk „De Sleutels”, het product der Sleutelstad.

Een nieuw reddingsvlot.

Aan den Hoek van Holland werden de vorige week proeven genomen met een nieuw reddingsvlot. — Het vlot in volle zee.

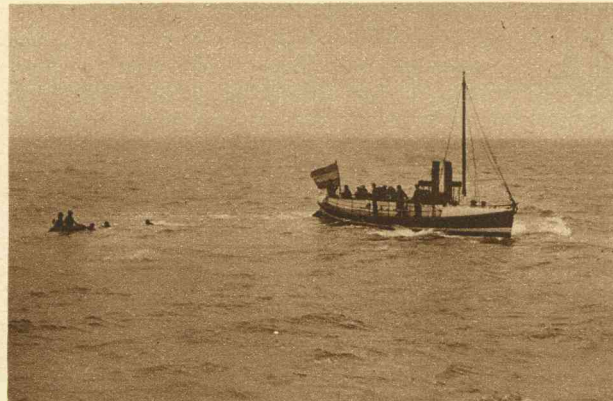
J. Stroeve †.

Te Amersfoort is op 72-jarigen leeftijd overleden de heer J. Stroeve, gepensionneerd kapitein der Infanterie en oud-Administrateur van den Rotterdamschen Lloyd.

Mr. J. Lechner †.

Op 68-jarigen leeftijd is te 's-Gravenhage overleden Mr. J. Lechner, griffier bij de Arrondissementsrechtbank aldaar.

Een nieuw reddingsvlot.

„Drenkelingen” redden zich in open zee op het vlot.

Links:

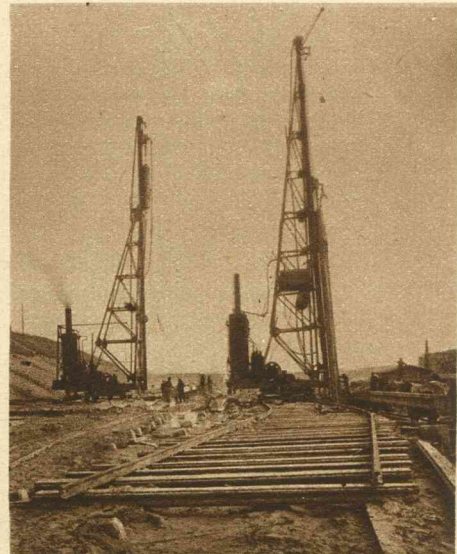
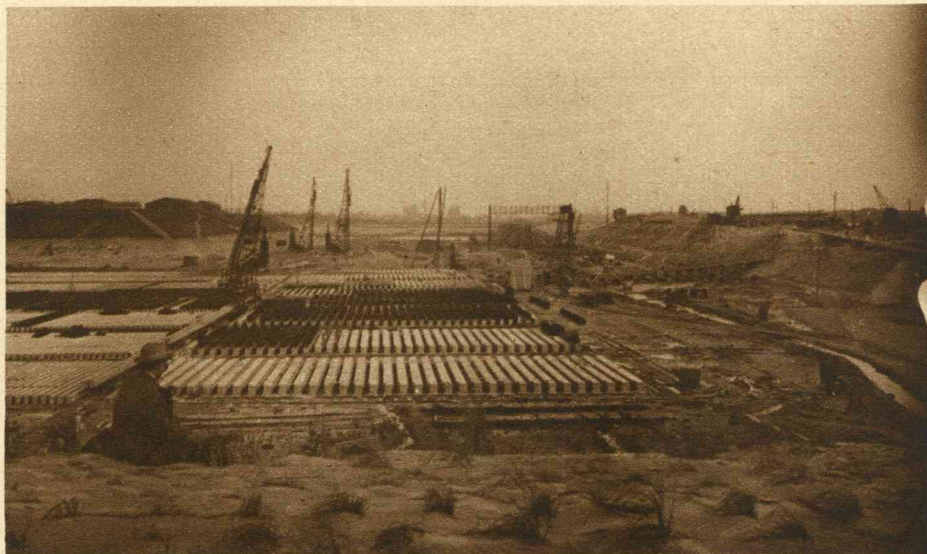
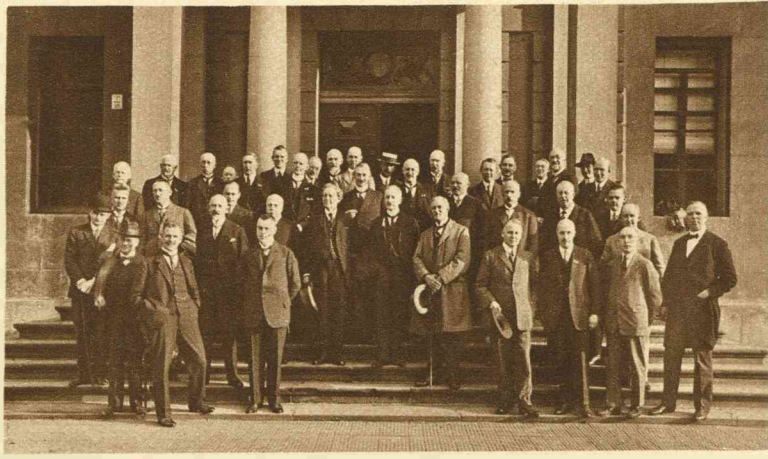
Het Technologisch Genootschap

bracht de vorige week onder leiding van Prof. J. G. Sleswijk een bezoek aan de psychotechnische afdeling der Philips'Gloeilampenfabrieken te Eindhoven, in verband met het nieuwe vak „Psychotechniek” dat door genoemden hoogleraar thans aan de Technische Hoogeschool te Delft wordt gedoceerd.

Rechts:

De Leidsche Universiteitsdag te Deventer.

Den 4en October werd te Deventer een Leidsche Universiteitsdag gehouden. — Een foto der deelnemers, genomen ter gelegenheid van het bezoek ten Stadhuiize.

De sluiswerken te IJmuiden.

Vrijdag 1.1. bracht Z. Exc. de Minister van Waterstaat, de heer Van Swaay, een bezoek aan de in aanbouw zijnde sluisen te IJmuiden. Op onze linker foto ziet men v.l.n.r. 1e rij, de heeren Hillen (aannemer); Ir. Gulink; Min. van Swaay; Ir. Ringers, hoofdingenieur Sluisbouw; Achterste rij: Ir. Tellegen, Ir. Mulder. — Midden: Een overzicht van het werk. — Rechts: de zware heimachines welke noodig zijn om de 15 Meter lange betonpalen, waarop de kademuuren gebouwd worden, in den grond te krijgen.

ONZE DAMES-RUBRIEK

ONDER REDACTIE VAN AMY VORSTMAN-TEN HAVE

Hoeveel menschen wonen er in Amsterdam?

Wij zien het vriendelijke beknopte Amsterdam van een dertigtal jaren geleden nog herinnert, zal met moeite in de roezemoezige drukke wereldstad van heden hetzelfde beeld terugvinden.

Het is als het kleine verlegen meisje, waarvan wij groote verwachtingen koesterden en dat wij na ettelijke jaren terugvinden als een kolossale strenge matrone en moeder van een uitgebreid kroost: het verwacht ons een beetje en onthutst staren wij op het gedachtenbeeld, dat wij zoo lange jaren trouw met ons omdroegen.

Het beneemt ons den adem: het is zoo... anders. Gold Amsterdam voor eenige eeuwen reeds als een stad met een groote bevolking — in 1622 bedroeg deze 105.000 zielen — in latere eeuwen nam de bevolking steeds gestadig toe tot wij op heden Amsterdam met recht onder de wereldsteden mogen rangschikken. In het begin van de negentiende eeuw werd de bevolking reeds systematisch geteld en bedroeg toentertijd 202.000 zielen en wel 90.000 mannen en 112.000 vrouwen: dit was dus in tweehonderd jaar nog niet het dubbele aantal.

Honderd jaar verder, dus het begin van de twintigste eeuw, levert de volkstelling reeds het drievoud op van de eerste on-officieele telling (die in 1622 door den toenmaligen burgemeester, Mr. G. Schaeap Pzn, werd georganiseerd).

In 1920 woonden er in Amsterdam 647.000 zielen en wel 312.000 mannen en 335.000 vrouwen. Bedroeg in het begin der negentiende eeuw het percentage der mannen 45 tegenover dat der vrouwen, in den aanvang van de twintigste eeuw is dit cijfer 48: waaruit dus zou blijken, dat langzamerhand het overschot aan vrouwen wordt ingehaald.

Een ander sprekend cijfer, dat door de volkstelling aan het licht gebracht wordt, is het aantal kinderen onder het jaar. Vroeger vormde deze groep een duidelijke meerderheid, terwijl het thans de 20—30-jarigen zijn, die de meerderheid vormen. Hieruit volgt vanzelf de conclusie, dat het aantal geboorten dalende is naar verhouding tot den groei der bevolking.

Een stad, die niet op een behoorlijk geboorteschot kan wijzen, gaat in bevolking achteruit.

Amsterdam nu kan gelukkig een normalen groei der stadsbevolking aantoonen. In zekeren zin is dit echter meer een negatief dan een positief resultaat. Immers was in het jaar 1700 een gemiddelde toename van 60 kinderen per 1000 inwoners te boeken, heden bedraagt dit nog maar slechts 20 per 1000.

Het is echter aan de verbeterde hygiëne zoowel als aan de vorderingen der wetenschap te danken, dat de sterfte nog veel sterker daalde dan het geboortecijfer, waardoor de noodige compensatie verkregen wordt.

Recepten.

Kalfskop met vinaigrette-saus.

Ontbeen den kalfskop, snijd de ooren en de tong eruit, evenals de hersenen. Kook de hersenen en de tong apart gaar. Wanneer de kop afgekookt is, zet men deze opnieuw op met water, zout, een weinig azijn en meel (om den kop blank te laten koken). Wanneer de kop gaar is, hetgeen twee uur duurt, laat men hem koud worden, waarna er dunne plakjes van gesneden worden. De kop wordt gearneerd met schijfjes gesneden tong en hersens, gehakte ui en kappertjes. Het gemakkelijkste is, wanneer men bij den slager een uitgebeenden kalfskop bestelt, die opgerold is als een rollade. Tong en hersenen worden er dan apart bij geleverd. Wanneer de schotel gereed is, giet men er vinaigrette-saus over, die men als volgt bereidt:

Hak de blaadjes van twee takjes dragon, twee takjes kervel en twee takjes peterselie, een kleine ui en wat kappertjes. Dit alles wordt in een kom gedaan met bijvoeging van peper, zout en wat Worcestersaus, waarna men $\frac{1}{2}$ dL. azijn en 2 dL. Delftsche slaolie toevoegt, benevens twee hard gekookte, fijn gehakte eieren.

Gehakt van visch.

1 pond gekookte visch, 4 eetlepels bloem en 3 eetlepels boter, 2 eierdooiers, een kwart liter vischwater of melk, zout, nootmuskaat, peper, ui.

Van de boter, de bloem en het vischwater wordt een gebonden sausje gemaakt, dat men tien minuten al roerende laat doorkoken. Van het vuur af worden de beide geklopte eierdooiers toegevoegd, de fijngemaakte visch, het gehakte uitje en de kruiden. Wanneer alles goed vermengd is, laat men het koud worden.

Wanneer het koud geworden is, kneedt men er een bal van, wentelt dezen door eiwit en paneermeel. In lichtbruin gebraden boter wordt vervolgens de bal gehakt gedurende een half uur onder voortdurend bedruipen gaar gebraden.

Korte bontmantel van zoogenaamd grijs seal, hetgeen in werkelijkheid niet anders dan grijs geverfd konijnenvel is, dat door een elektrische bewerking (seal electric) den bijzonderen glans verkrijgt. De opstaande kraag wordt evenals de mantel zelf met bontknoopen gesloten, terwijl een ceintuur van zijden-clasiek met fantasie-gesp de ruimte aan de taille bijeenhoudt. Het eenvoudige gestikte vilthoedje, dat hierbij gedragen wordt, is in hard groen, korenblauw of rood en heeft als eenige garnering den dubbelen rand van donkergrijs crepe marocain.

Hoe het niet moet.

Wenken voor de kinderkamer.

Laat nimmer uw kind bij u in bed slapen. Het eenvoudigste, meest primitieve bedje is altijd nog beter dan een bed gedeeld met een volwassene.

Laat nimmer uwe kinderen met over elkaar geslagen beenen zitten: het lichaam kan zich in deze houding niet behoorlijk ontwikkelen.

Laat nimmer uwe kinderen schrijven met slechts één elleboog op de tafel. Wanneer dit een gewoonte wordt, zal één schouder hooger groeien dan de andere.

Laat nimmer uwe kinderen door den mond ademen, doch door den neus met gesloten mond.

Laat nimmer eenig voedsel, dat niet onmiddellijk gegeten wordt in een ziekenkamer staan, ook niet al heerscht er geen besmettelijke ziekte.

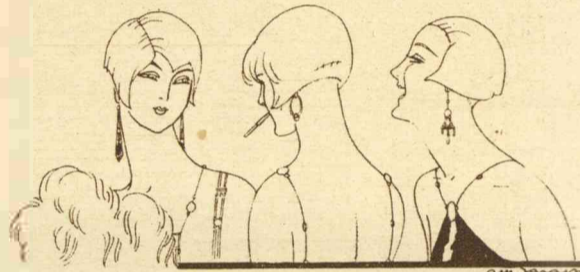

Middagjapon van dofbruine zijde met voorpand en mouwen van bontstof in dezelfde kleur. De overslag van de losse voorbaan is afgewerkt met eenige groote fantasie kralen-knoopen waarvan een menigte felgekleurde dunne zijden koordjes afhangen tot op den zoom van den rok. Deze koordjes zijn aan de bovenzijde op drie hoogten aan elkander geknoopt en vormen als het ware een afhangende franje.

Over kapsels, oorhangers en de wisselvalligheid der mode.

Niets bestendigs hier op aarde... en niets veranderlijker dan de vrouw, in casu de mode. Oordeelt u zelf maar: om niet al te ver terug te blikken in het verleden: in 1911 waren de rokken kort en nauw, het einde van 1912 zag ons in wijde gedrapeerde gewaden, in 1914 liepen we — vanwege den ernst der tijden — in kinderjurkjes, kort en wijd... in 1915 droegen we boerinnerokken, die langzamerhand weer normaal werden, maar dat mag nooit lang duren. Na afwisselende lengte- en breedtegraden te hebben doorgemaakt, zakte de taille met een plof in 1922—1923 kniewaarts en — de rok zakte mee tot onlangs nog niet zoo heel erg lang geleden het parool kwam rokken knievrij... pardon! — voetvrij héét het maar... het is wel wat je noemt „zeer ruim” gerekend. Het eigenaardige is, dat wat lang was kort werd en wat kort was opeens lang moet zijn om in de mode te zijn. Men oordeelt zelf: korte oorbellen werden lange afhangende oorhangers... platte hoeden-bollen lijken plots als met een fietspomp in de hoogte-geblazen... en de parapluïes... och arme, de parapluïes!!... „Ze lijken wel mal tegenwoordig... wie loopt er nu voor zijn plezier met een knots in een zijden foudraal...” zuchtte de behoudende oude dame. (Dat woord knots paste zoo echt bij haar!)

Maar... een beetje gelijk had zij toch wel — Behalve de parapluïes zijn ook de... haren kort geworden. Dat is allang geen nieuwtje meer. Het is al oud. Het is al „bijna” uit de mode... Daarom — en om nog een andere reden (booze mannen beweren, dat het is, omdat het bobbed hair de vrouwtjes nog al niet jong genoeg maakt!) hebben de kappers — of de dames? — verzonnen om het wijd uitstaande bolle pagekopje, dat toch altijd nog iets

liefs en kinderlijks heeft — te vervangen door rechte sluike jongensbollen met — o schrik — geschoren nekjes! Als de nufjes voor straf eens zóó zouden moeten loopen... Maar neen, daaraan denken we maar liever niet! — De mode gebiedt en... het past ons te zwijgen. Nu komt uit Parijs het ontstellende bericht, dat... sommige vooruitstrevende jufferkens het nog niet „echt” genoeg vinden zóó en... dat ze een scheiding laten leggen in het midden, waarbij dan de haren aan weerszijden van het hoofd met cosmetique worden vastgeplakt.

Nu nog een cigaret in 't hoofd en... mevrouwtje lijkt sprekend op... nee, niet op haar oudste dochter, maar op haar oudsten zoon! —

Het ewig Weibliche schijnt tijdelijk met vacantie! —

Gedachten van Couperus.

De seizoenen wisselen... Dag en nacht wisselen; wolken wisselen met zonneschijn, luchtspeelingen en schaduwen wisselen...! Niets blijft dan het wisselen alleen...

Het geheim van het geluk is — ge weet het wel — tevreden te zijn met weinig, met dat, wat de goden u schonken.

Bijgeloovigheid is het niets-zeggende gemakkelijke woord, waarmee grove geesten schimpen op de allerfijnste ontroeringen, zieningen en begaafdheden der menschelijke ziel.

Wie weet waarom een vrouw bemint?... Een vrouw bemint; zij weet niet waarom, het is haar plicht, haar taak, haar noodlot, haar geluk en haar ellende.

Neen, praten geeft zoo weinig en het is maar het beste je kleine plichtjes te doen, dat, wat vlak voor de hand ligt...

Wist U...

— dat de sterfte per 1000 inwoners per jaar in de week van 3 tot en met 9 Augustus 1924 te Amsterdam 7 bedroeg, te Rotterdam 5.88 en te 's-Gravenhage 8.08?

— dat volgens recente onderzoekingen, uit 100 amerikaansche vrouwen, die geleerde beroepen uitoefenen, slechts 21, inplaats 336 kinderen geboren zijn?

DE ROODE BURCHT

Roman van ANNY WOTHE

Geautoriseerde vertaling uit het Duitsch.

5)

Het was een aangrijpend, ernstig moment, toen zij het groote overwinningsteeken van het christelijke Spanje en van den mooisten kerkelijken renaissancebouw van het land betraden. De lichte, bleek-gouden beschijdering van het intérieur met zijn schitterenden marmeren vloer, de vijf zuilenrijen, met de twee rijen altaren, het hooge zijschip, koor en hoogopgaand Capille Mayor, vormden een wonderlijk contrast met de donkere gestalten der biddende vromen.

Overal zwart-gekleede, in lange, zwarte sluiers gehulde vrouwengestalten, overal brandende kaarsen.

En daartusschen ruischte het orgel, en van af het koor klonk het als jubelende engelenstemmen: „Santa Maria, wees gegroet!”

Josa knielde diep bewogen temidden van de biddende menigte. De mannen bewonderden de geweldige pijlers en zuilen, die het heerlijke gewelf van het schip der kerk droegen.

Meer en meer vulde de kathedraal zich met biddende menschen. Door de steeds nog aangroeiende menschenmenigte was Gisbert in een der zijkapellen gedrongen. Verblind door het geschitter der kaarsen, door de in het zwart gekleede, knielende gestalten om hem heen en geroerd door de ruischende klanken van het orgel en het omlaag zwevende gezang, dat klonk als stemmen uit den hemel, stond hij daar ontroerd voor zich uit te staren.

Hij merkte niet, dat het Lof bijna uit was, dat het gezang en het orgel om hem heen verstomden, hij schrok pas op, toen plotseling een in het zwart gekleede, zwaar gesluerde dame, die langen tijd in hartstochtelijk gebed verzonken naast hem gekniel had, snel opstond en in het gedrang der nu voorwaarts schuivende menigte op hem toetrad.

Verbaasd wilde hij terugtreden, vooral ook omdat hij wilde uitkijken naar Josa en haar beide begeleiders, toen de zwaar gesluerde dame hem haastig toeriep:

„Mijnheer de baron, geef mij alstublieft uw arm, ik word achtervolgd en heb mijn geleide in het gedrang verloren.”

Bedremmeld bleef Gisbert staan. Het was onmogelijk den dichten zwarten sluier van de vrouw naast hem te doordringen, maar hij wist direct uit den klank der stem, dat het het roode masker was, dat hem om bescherming vroeg.

Een ongekende zaligheid welde op in zijn hart, maar ook een plotselinge, beklemmende angst.

Maar hij trok toch zonder meer den arm van de slanke vrouw door den zijne en zei fluisterend tegen haar, hoe gelukkig hij was, dat het toeval het gewild had, dat zij zich onder zijn bescherming moest stellen.

„Wenscht u een rijtuig, madame?” vroeg hij, terwijl zijn polsen sneller klopten.

Madame de Maravet schudde haar hoofd.

„Neen, laten we liever loopen alstublieft. De avondkoelte zal mij goed doen, na de bedompte lucht in de kerk.”

Hij drukte haar arm, die merkbaar beefde, zachtjes tegen zich aan en liep toen, de stilste straten van het armste stadssdeel kiezend, langzaam met zijn gezellin naar het Alhambra-Palace-Hotel.

De gesluerde vrouw liep zijgend naast hem.

Hij zou er een wereld voor hebben willen geven, als hij nu een glimp van haar zachten hals, haar kleine rosige oortjes had kunnen zien, maar de zwarte sluier verborg alles. Hij zou niet eens hebben kunnen zeggen of die geheimzinnige vrouw het vreeselijke roode masker droeg of niet.

„Als ik u goed verstaan heb, madame,” begon hij eindelijk, „vrees u vervolgd te worden?”

„Het is zoo,” antwoordde Malette zuchtend. „Ik weet zelf niet hoe het gegaan is, dat ik van mijn geleide gescheiden werd, maar ik voelde plotseling een warme hand op mijn arm, en ik werd met bijna brutaal geweld voortgetrokken. Ik rukte mij echter los en vluchtte naar u, want ik had u reeds eerder tuschen de menigte herkend en was zeer gelukkig uw bescherming te kunnen inroepen.”

„Pardon, mevrouw, één vraag: Kende u den man, die zich aan u opdrong, of was het een vreemde?”

Een oogenblik zweeg Malette de Maravet, toen zei ze aarzelend:

„Ik zou u kunnen vragen het antwoord schuldig te mogen blijven, maar ik zou u graag een bewijs van mijn vertrouwen willen geven, baron, en daarom mag ik u niet verhehlen, dat ik geloof in mijn vervolger een heer te hebben ontdekt die zijn intrek in ons hotel genomen heeft.”

„Don José y Tamagno,” kwam het onwillekeurig over Gisberts lippen.

„Wat, u kent dien vreemdeling?”

„Neen, ik ken hem niet. Hij viel mij slechts toevallig op.”

„Neemt u dan voor hem in acht.”

„Maar u kent hem, madame?”

Gisbert vroeg het bijna angstig.

De gesluerde vrouw haalde vermoeid haar schouders op.

„Misschien heb ik hem eens gekend. Nog maar weinige dagen geleden zou ik misschien nog voor zijn aanblik gevluucht zijn, maar ik ben het beu geworden. Ik zal mijn noodlot hier afwachten.”

Zij hadden nu de Granatenpoort achter zich en bestegen langzaam de stijl opgaande Enesta empedrada.

Haar woorden klonken als een troosteloze overgave, als een klagend afstand-doen.

„Als ik u op de een of andere wijze helpen kan, mevrouw, sta ik gaarne te uwer beschikking.”

Madame de Maravet wendde haar gelaat naar Gisbert toe, en hij dacht door den donkeren sluier heen den schitterenden glans van haar nachtzwarze oogen te zien.

„Ik dank u zeer, baron Hohenwald, ook omdat u mij zoo vriendelijk begeleidt.”

Zij hadden nu de Granatenpoort achter zich en bestegen langzaam de stijl opwaarts gaande Enesta empedrada, de oude Slotstraat naar het Alhambra-Hotel.

Door de groene takken van de olmen sliertten plaagzieke herfstdraden als zilver weefsel over hun weg en vertraagden hier en daar hun gang.

De fonteinen ruischten droomerig, en de nachtegalen sloegen hun oude lied. —

Gisbert werd door een roes bevangen. Wat belette hem in deze nachtelijke stilte, de slanke gestalte daar naast hem aan zijn borst te drukken en haar met den gloed van zijn liefde te overstelpen?

Een huivering doorvoer zijn gansche lichaam. Het roode masker betooverde hem, het roode masker, waar hij bang voor was.

„U is zoo stil geworden, baron,” vervolgde Malette de Maravet het gesprek. „U is zeker boos, omdat ik u zoeven zonder meer bij uw verloofde vandaan gehouden heb?”

Gisberts hart klopte in zijn keel.

„Het is een knap meisje,” ging de vrouw naast hem peinzend voort. „Mijn juffrouw van gezelschap maakte

mij vandaag voor het raam op de jonge gravin opmerkzaam, die direct mijn hart veroverd had. Ik betreur het slechts, dat de omstandigheden, waaronder ik leef, mij dwingen iederen omgang met anderen te vermijden, anders zou ik zeer gelukkig zijn uw verloofde te leeren kennen.”

Baron Hohenwald voelde het bloed bijna in zijn aderen verstijven.

Zij wist dus reeds van zijn verloofde, ofschoon hij nooit een woord over Josa gerept had; zij had zelfs zijn verloofde reeds gezien en behandelde het feit, dat hij verloofd was, met zoo'n soevereine onverschilligheid, dat zijn hart krampachtig in elkaar kromp!

Voelde zij dan werkelijk niet de minste sympathie voor hem? Had zij er dan geen vermoeden van hoe zijn gansche denken, zijn gansche voelen slechts op haar gericht was, dat Josa, de mooie Josa voor hem slechts een schaduw was naast de geheimzinnige vrouw met het roode masker?

„Mevrouw is heel goed,” antwoordde hij met een buiging.

„Dat ben ik heelemaal niet, baron,” lachte zij, helder als zilver — hoe jeugdig klonk haar lach toch! — „ik ben namelijk een egoïste door en door. Ik weet voor mijzelf dat men iets mist als men het knappe, blonde duitsche meisje niet kent, dat zoo waardig en ernstig vanmorgen door den „heiligen hof” naast u liep, als schreed er een Vestaalsche maagd naar den tempel.”

Gisbert zweeg verstoord. Hij voelde dat Malette hem naar zijn verloofde wilde verwijzen. Was dat zijn straf, omdat hij haar tot nu toe nooit van zijn verloofde gesproken had?

En daar beneden, daar viel nu reeds het schijnsel van de electriche lampen op den Olmenweg. Voor het plein van het hotel vormden bruine meisjes onder den klank van gitaren en het klapperen der castagnetten schilderachtige reien, en zwaarmoedige liederen sidderden in de verte door de zoete nachtlucht.

Malette de Maravet boog luisterend haar hoofd en zei toen zuchtend:

„Hoe gelukkig als men zoo vrij kan rondwarrelen als die daar. Den ganschen avond zou ik kunnen kijken naar den „Tango” en luisteren naar de zwaarmoedige wijsjes, die over het dal van de Vega klinken.”

„U danst dus graag?”

„Hartstochtelijk. Ik ken niets schooners.”

„Ik zou u graag eens zien dansen, madame,” antwoordde Gisbert droomerig.

Weer klonk er een zacht, zoet lachje achter den zwarten sluier.

„Wie weet, beste baron, of de gelegenheid daartoe zich niet spoedig aanbiedt.”

Hij keek madame de Maravet verbaasd en verward aan.

„En nu wordt u hartelijk bedankt,” zei ze, het gesprek afbrekend en plotseling staan blijvend, want zij hadden bijna het helverlichte plein voor het Alhambra-Palace-Hotel bereikt, „omdat u zoo goed waart mij onder uw bescherming te nemen.”

Zij reikte hem haar blanke, fijne hand. Als een bloemblad lag ze in de zijne, en de kostbare juweelen eraan fonkelden in het verblindende licht, dat nu de witte handen van Malette liefkoosde.

Gisbert drukte zijn bevende lippen op de slanke, fijne leliënhand. Een zonderlinge huivering doorvoer hem toen hij de fluweelen zachtheid van haar teere huid voelde, toen liet hij haar hand plotseling vallen en trad achteruit.

„Ik zal hier wachten, mevrouw,” zei hij met een diepe buiging, „totdat u goed het hotel bereikt heeft.”

Malette knikte hem vriendelijk toe.

Weer geloofde hij door haar sluier haar groote schitterende oogen te zien, toen liep de zwarte gestalte met korte, snelle passen op den ingang van het Palace-Hotel toe.

Gisbert zag nog hoe Malette in de hand der bedelnonnen, die in de vestibule met hun collectebusjes zaten, een geldstuk glijden liet, en toen was zij voor zijn oogen verdwenen.

Eenige oogenblikken bleef hij haar nog als afwezig nastaren, toen keerde hij op zijn schreden terug.

Hij moest toch probeeren Josa en haar vader weer te vinden.

Toen hij zich omkeerde, keek Gisbert plotseling in het bleke gelaat van den Spanjaard. Het kwam hem voor, alsof de zwarte oogen hem dreigend aankeken.

Don José y Tamagno moest hem en Malette wel vlak op de hielen gevolgd zijn. Misschien had hij weer afgeluisterd wat hij en madame de Maravet besproken hadden, en, ofschoon het van zoo weinig betekenis was geweest, had baron van Hohenwald toch een onaangenaam gevoel, toen hij aan de mogelijkheid ervan dacht.

(Wordt vervolgd).

HPANDER & ZONEN

DEN HAAG - AMSTERDAM - ROTTERDAM

GORDIJNVELOURS 130 BR. PER MTR. 4.-
 BEAVERTEEN, IM. SUËDELEER, GORDIJN- EN BEKLEEDSTOF 80 BR. PER MTR. 3.20
 CHENILLE STOFFEN, VOEREN OVERBODIG, DUBBELZIJDIG 130 BR. PER MTR. 7.-
KLEURECHTE MEUBELSTOFFEN

STALEN FRANCO

Door

Hij herkende hem niet.

Wat het meest aan Smit opviel was zijn verbazend groote mond, die aan zijn gelaat de komische uitdrukking gaf alsof-ie aan weerskanten tegelijk in zijn ooren wilde bijten. Bovendien was zijn mond altijd nog door een breed glimlach vertrokken. — Zijn meisje had hem overreed, met haar vader te gaan praten. Hij deed zulks en stelde alles in het werk om een aangename indruk te maken. „Mijnheer,” begon hij met een lach waaraan zijn mond het grootste aandeel had, „ik kom u de hand van uw dochter vragen. Ik . . .”

„Een oogenblikje,” viel zijn aanstaande schoonvader hem in de rede, „wilt u even uw mond dicht doen, opdat ik kan zien wie u eigenlijk is?”

A: „Wat is de gevaarlijke leeftijd van de vrouw?”
 B: „Van de wieg tot aan het graf.”

Mevrouw Smit: „Wij krijgen nu gelukkig aardiger burenen.”
 Mevrouw Zwart (van naastaan): „Wij ook.”
 „Gaan jelui dan ook verhuizen?”
 „Neen, wij blijven hier.”

„Dus zij kent Mevrouw Donk niet voldoende om tegen haar te spreken?”
 „Neen, maar net genoeg om over haar te spreken.”

Hij: „Uw man was zeker wel blij, dat u weer terug was?”
 Zij: „Heel erg. Hij zei tenminste dat het huis zoo leeg was zonder mij.”

Landheer: „Waarom werk je niet, luiwammes?” Eris nog nooit iemand van hard werken doodgegaan.”
 Boer: „Wel waar, hoor! Ik heb er drie vrouwen door verloren.”

Een egel kan twintig dagen zonder voedsel leven, terwijl de Zuid-Amerikaansche gier het wel veertig dagen uithoudt.

Als iemand ligt, doet zijn hart tien slagen per minuut minder dan wanneer hij zit of staat.

In vierentwintig uur arriveeren en vertrekken van het Liverpool Street Station te Londen 1.200 treinen.

De uiterlijke verschijning der menschen is de laatste jaren beter geworden dank zij de meerdere ontwikkeling van hun geest.

Twee families, die afstammen van zwakzinnige voorouders, hebben New Zealand bij elkaar een bedrag van bijna 300.000 gulden gekost.

Tedereen

Pundtdichten.

'N BOFFER.

'n Barbier is voorwaar tegenwoordig
 Een zeer benijdenswaardige vriend:
 Hoe meer toch hij „over den kop” gaat,
 Hoe voordeliger dat hij 't vindt!

NIEUW HOLLANTSE WIJSHEIJT.

Ziethier een nieuwe spreuck,
 Zeer leersaem in het heden:
 „Wie staet, zie toe, dat hij
 Niet word' omvergereden.”

VROUWEN-OPRECHTHEID.

De lange rokken maken opgang!
 De vrouw verdient hiervoor wel lof,
 Want zij erkent ronduit hiermede:
 „We zijn toch 't liefste lang van stof.”

IN 't BADSEIZOEN.

Mevrouw Van Kleets houdt niet van baden,
 Dien tegenzin snap ik heel goed:
 Dat komt, doordat zij in de golven
 Zoo lang haar mond dichthouden moet.

BEZUINIGING!

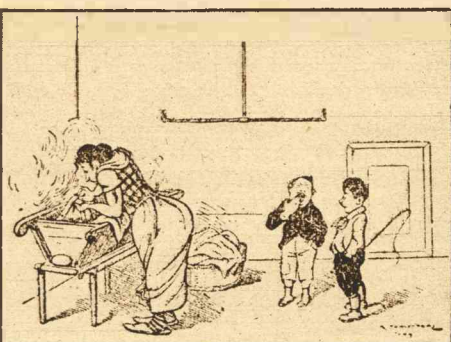
Bezuiniging! Deeze leuze leev!
 Loopt allen maar uw hakken scheef!
 De fiscus zal wel met zijn wetten
 U strakjes reuzen-hakken zetten!

J. Cats Jr

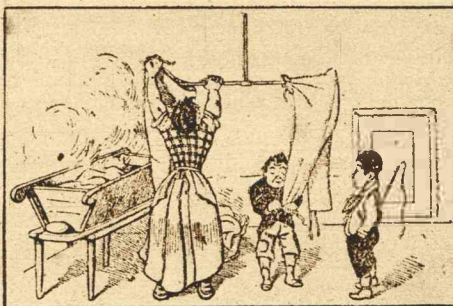
DE TWEESTRIJD.

Het was op een prachtige middag in Augustus. Mijnheer M. was met zijn beide zoons, een jongen van bijna twintig jaar, die Piet heette, en een jongetje van 5 jaar,

Freddie genaamd, aan het roeien op het Spaarne. Zij genoten alle drie van het prachtige weer en je hoorde een poos niets dan het slaan van de riemen in het water. Piet roeide. Freddie, die nog te klein was om te roeien, zat naast vader op het bankje en had ieder oogenblik grootpret als de golfjes tegen het bootje aankwamen. Piet keek eens naar hem. — Wat is het toch een lief ventje zoals hij daar zit in zijn blauwe pakje, dacht hij.

Hij was het enige wat vader en hij bezaten. Moeder was al vroeg gestorven; toen was hij 16 geweest. Freddie leek op haar. O, als ze hem toch maar lang mochten houden. Terwijl hij over dit alles nadacht, riep Freddie plotseling: „Kijk eens wat een mooie bloemetjes!” En tegelijk dat hij zich over den rand van het bootje heen buigt, om de waterlilies, die hij ziet, te plukken, valt hij voorover in 't water. Vader en Piet springen op, en door den schok valt de vader ook over boord, maar Piet, die dikwijls met zijn vrienden roeide, wist zich staande te houden. Freddie was ondertusschen al een heel eind door den stroom meegevoerd. O, wat een vreeselijk gezicht is dat voor Piet; zijn vader en zijn broertje, waarvan hij zoo zielsveel houdt, liggen daar in 't water, en roepen om zijn hulp. Wat moet hij doen? geen van beiden kan zwemmen. Eén van hen kan hij maar redden. Maar wie? Zijn broertje of zijn vader? Van beiden houdt hij even veel, maar zijn vader was toch diegene, die voor hen het brood verdiende. Dit waren zijn gedachten van enkele seconden, dan kijkt hij of hij iemand aan den wal ziet, roept nog één keer om hulp voor zijn ongelukkige broertje en springt in 't water om zijn vader te redden. Weldra heeft hij hem in 't bootje gebracht.

Terwijl hij naar zijn vader zwom, zag hij nog één keer het handje van zijn broertje, dan zonk het voor altijd in de diepte. Hij kon deze plek haast niet verlaten, de plek waar hij Freddie voor het laatst gezien had. Hij roeit zoo snel mogelijk naar den kant en brengt zijn vader die bewusteloos op den bodem van het bootje ligt, naar een boerderij in de buurt. Daarna gaat hij naar het dorp en komt een half uurtje later met hun dokter, dien hij onderweg ontmoet heeft, terug. Deze onderzoekt zijn vader en zegt, dat de toestand niet ernstig is.

„Zou hij gauw tot zich zelf komen?” vraagt Piet aan den dokter.

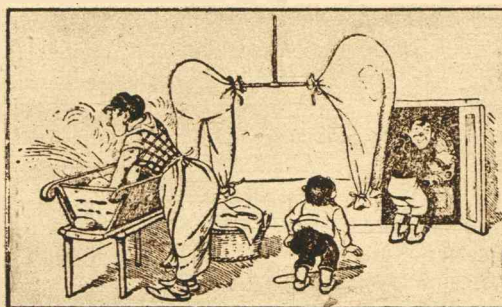
„Over een half uurtje, denk ik,” antwoordt deze.

Piet weet nu niets meer te zeggen. Hij voelt, dat hij moet vertellen van Freddie; maar hij kan niet. Zijn hart is te vol. Maar hij moet toch. Plotse-ling zegt hij: „Dokter . . .”

„Ja, Piet?”

„Dokter, Freddie . . .” Hij kan niet verder.

De dokter begint het te be-

grijpen. Zou Freddie . . . ? Dan vraagt hij zacht: „Is Freddie er niet meer, Piet?”

„Neen, dokter,” is het enige antwoord; dan holt Piet weg . . . Overal vervolgt hem de gedachte: Freddie is verdrongen en ik had hem kunnen redden. Hij denkt er niet meer aan, dat hij het niet had kunnen doen, dat hij zijn vader ook moest redden. Hij gaat weer terug naar de boerderij waar zijn vader weer geheel hersteld is, en waar de dokter hem het vreeselijke gebeurde zoo goed mogelijk wil vertellen.

Als hij de kamer binnen komt, heerscht er een doodsche stilte. De dokter weet niet hoe hij moet beginnen. „Mijnheer . . .” begint hij, maar het was niet meer nodig, want plotseling ziet de vader zijn zoon binnenkomen. Hij ziet zijn gezicht, hij ziet hem daar staan en . . . zonder zijn Freddie en hij begrijpt wat er gebeurd is.

Een doffe smart maakt zich van hem meester. Hij zegt geen woord maar zijn oogen zeggen genoeg. In zijn blik

ligt een verwijt, een stil verwijt tegen Piet, die zijn Freddie niet gered heeft. De dokter gaat met Piet de kamer uit.

„Het is beter, dat jullie hier vannacht blijft,” zegt hij.

„Goed, dokter,” zegt Piet, en laat den dokter uit.

Als zij den volgende dag thuiskomen, bemerken zij eerst hoe vreeselijk het is, dat Freddie er niet meer is. Overal vinden zij wat van hem. Zijn beestje, waar hij zoo graag mee speelde, en dan zijn bedje, waarin hij nu nooit meer zou slapen. De vader zegt geen woord tegen Piet; dat is wel het vreeselijkste wat hem kon overkomen. Dag en nacht foltert hem de gedachte: vader is boos op me; och, had ik Freddie maar gered, maar vader dan? Dan was vader verdrongen.

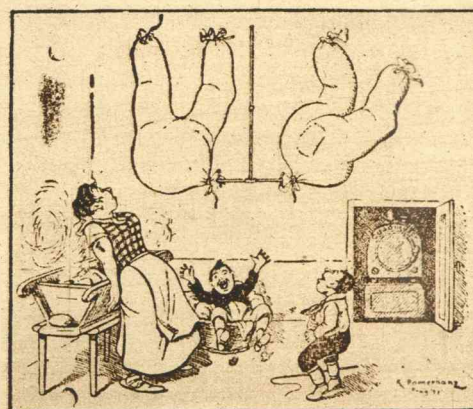
Langzamerhand begint de vader echter te denken: ben ik niet onrechtvaardig. Hij kon Freddie toch niet redden.

Toen ging hij naar het grafje van Freddie om troost te zoeken en daar vond hij . . . Piet.

Een oogenblik deden zij niets, dan keken zij elkaar in de met tranen gevulde oogen en . . . zij begrepen elkaar. Toen klonken, nadat zij zoo'n tijd niet tegen elkaar gesproken hadden, de woorden: „Hoe vreeselijk dat nu ook nog Freddie van ons heen moest gaan.” L. S.

PRIJSRAADSEL XLVI.

Het hier geplaatste verhaaltje is ons toegesonden door een onzer nichtjes en dit bracht ons op de gedachte als nieuw prijsraadsel uit te schrijven: het maken van een opstel over de laatste vacante. Voor degenen, die over de

vacantie niets weten te vertellen, heb ik hier een viertal plaatjes afgebeeld, waarover ze een verhaaltje kunnen maken. — Opdat allen, ook de jongsten, een kansje zullen hebben, zullen we de oplossers in drie groepen verdeelen, nl. beneden 9 jaar, van 9 tot 12 jaar en boven 12 jaar. Voor de 3 beste oplossingen in elke groep stellen we een prijs beschikbaar, benevens een troostprijs, totaal 10 prijzen. Oplossingen (met vermelding van leeftijd) worden ingewacht tot 19 Nov. a.s. bij Oom Tom, Redactie „Panorama”, Doezastraat Leiden. Oplossing en prijswinnaars van Prijsraadsel XLV, wegens gebrek aan plaatsruimte, in volgend nummer. OOM TOM.